

بررسی واگذاری عواید اعتبار در مقررات اسنادی (UCP500 و UCP600 و ISP 98 و URDG 758) و کنوانسیون سازمان ملل متعدد راجع به ضمانت‌نامه‌های مستقل و اعتبارات اسنادی تضمینی

غفور خوئینی*
حسین قربانیان**
امیر حسین پیله‌ور ستاری***

چکیده

یکی از مسائلی که در مقررات اعتبارات اسنادی نادیده گرفته شده و کمتر راجع به آن بحث شده است، مسئله واگذاری عواید اعتبارات اسنادی می‌باشد که معمولاً ذیل انتقال اعتبار اسنادی مورد بحث واقع شده است و اندکی با آن تفاوت دارد. در این مقاله سعی بر این است که با استفاده دقیق از عبارات واگذاری و انتقال در جای خودشان، تفاوت موجود روشن شود. روش تحقیق نیز توصیفی بوده و اطلاعات به شیوه کتابخانه‌ای جمع‌آوری شده است. ساختار مطالب بدین‌گونه است که ابتدا جایگاه واژگانی که در تحقیق استفاده شده است به درستی تعریف می‌شوند. سپس دلایل، روند، شیوه‌ها، شرایط، فواید و معایب واگذاری، و در آخر واگذاری عواید در مقررات و کنوانسیون‌های موجود بانکی بررسی شده و مقایسه‌ای نیز بین قوانین صورت گرفته است. این تحقیق برای کسانی که خواستار واگذاری عواید هستند شامل تولیدکنندگان، صادرکنندگان، بانکداران و دانشجویان مفید خواهد بود.

واژگان کلیدی

واگذاری، انتقال، اعتبار اسنادی، عواید، ذی‌نفع، انتقال گیرنده.

ghkhoeini@yahoo.com

*دانشیار گروه حقوق خصوصی دانشگاه خوارزمی

**نویسنده مسئول، دانشجوی دکتری رشته حقوق خصوصی دانشگاه خوارزمی و عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد شاهراه

real695@yahoo.com

ps.amir6@yahoo.com

***کارشناس ارشد رشته حقوق تجارت بین‌الملل

از دیرباز تا کنون انسان‌ها همواره در صدد رفع نیازهای خود بوده‌اند. در زمان‌های گذشته، زندگی انسان‌ها در یک قبیله یا روستا با تکیه بر محیط زیست و منابع موجود در منطقه تأمین می‌شد. با افزایش جمعیت رفتارهای انسان‌ها بنا به روحیه افزون‌طلبی و پیشرفت و نیوب منابع کافی در همه جا، به مناطق جغرافیایی دیگر، سفر کردند و تجارت بین ملت‌ها رواج یافت. آن‌ها در ابتدا با مبادله محصولات با یکدیگر که همان معاملات پایاپایی بود نیازهای خویش را بر طرف می‌نمودند. اما مسائلی نظیر ناتوانی در مبادله کالاهای محدودیت‌های موجود در این زمینه، نیاز به یک وسیله مبادلاتی جدید به جای کالا را به وجود آورد و به تدریج «پول» نمایان شد، اما آن نیز مشکلات خود را داشت، از یک طرف در تجارت باید مقداری زیادی پول حمل می‌گردید و از طرف دیگر تجار از دستبرد راهزنان در امان نبودند. بدنبال این مشکلات، عده‌ای از سرمایه‌داران شروع به ایجاد تجارتخانه‌هایی نمودند که در آنجا به جای پول، اعتبار معامله می‌شد. این امر بدین نحو بود که سرمایه‌داران، سرمایه‌های تجار را فراهم می‌نمودند و با قبول اعتبارنامه‌های تجار، که امروزه تحت عنوان «برات» شناخته شده است، معاملات انجام می‌گرفت. ولی معامله همیشه به این سهولت انجام نمی‌پذیرفت و فروشنده از وصول قیمت کالای خود مطمئن نبود و نمی‌دانست که خریدار برات قبول شده را در سررسید پرداخت خواهد کرد یا خیر؟^(۱) به مرور زمان این تجارتخانه‌ها تبدیل به بانک‌های امروزی و به مضمون رویت پرداخت خواهد کرد یا خیر؟^(۲) به این تجارت‌خانه‌ها برات‌ها انجام می‌گرفت، اما به تدریج با گسترش تجارت و افزایش مسافت مناطق تجاری از یکدیگر و وجود قوانین مختلف و تخلفات عده در این حوزه، نوعی روحیه بی‌اعتمادی بین تجار به وجود آمد و خطر عدم‌وصول پول یا دریافت کالا افزایش یافت. در این میان بانک‌ها به عنوان عامل واسطه تجارت، اقدام به تنظیم مقرراتی تحت عنوان مقررات اعتبارات استنادی^(۳) کردند که هم اکنون به عنوان یکی از ابزارهای مبادلاتی پیشرفت و شکل توسعه یافته پول شناخته شده است و بدین ترتیب، فروشنده به جای دریافت پول از خریدار، تقاضای صدور اعتبار استنادی به وسیله بانک خریدار به عنوان نهاد تصمیمی به نفع بانک فروشنده را می‌کند و سپس کالا در مقابل پرداخت پول به وسیله بانک‌ها مبادله شده و فروشنده دیگر نیازی به بررسی استطاعت، اعتبار و توانایی خریدار ندارد و می‌داند که در صورت ارائه صحیح استناد، صرف‌نظر از عدم‌تمایل خریدار به پرداخت یا ورشکستگی او، وجه کالا را دریافت خواهد کرد.^(۴) فلانندی‌ها اولین ملتی بودند که برای واردات قهوه از برزیل، در سال ۱۸۴۰ میلادی از ابزار اعتبار استنادی که شباهت زیادی به سازوکار امروزی داشت، استفاده نمودند.^(۵) اما از آنجا که ایجاد این نوع اعتبارات، تشریفات و هزینه زیادی دارد تجار همیشه تمایل به ایجاد اعتبار ندارند و ممکن است به جای آن در فکر انتقال اعتباری باشند که از خریدار

۱. زاهد بختیاری و حسین نور بخش، *بانک و اصطلاحات بازرگانی بین‌المللی*، چاپ چهارم، ۱۳۷۷، انتشارات آذر، ص. ۱۶.
۲. اعتبار استنادی یک شیوه متداول جهانی و منحصر به فرد برای دستیابی به یک تعهد قبل قبول بازرگانی را ارائه می‌دهد که در آن پرداخت وجه در مقابل استنادی که حق مالکیت بر کالا را منتقل می‌کند، انجام می‌گیرد.
۳. مهدی هنرور، *مبانی حقوقی اعتبار استنادی در معاملات بین‌المللی*، ماهنامه اثاق بازرگانی، ش. ۷۵، مرداد و شهریور ۱۳۸۸، سال سیزدهم، صص ۵۲-۵۸.
۴. محسن محبی، *مقررات متحده‌شکل اعتبار استنادی*، مجله حقوقی دفتر خدمات حقوقی بین‌المللی، ش. ۹، پاییز و زمستان ۱۳۶۶، ص. ۹۴.

کسب نموده‌اند. اما بسته به شرایط فروشنده این انتقال‌ها نیز متفاوت است. شکل ساده انتقال اعتبار، بحث انتقال اعتبارات استنادی است. از آنجا که همه عرضه‌کنندگان یا فروشنده‌گان، تولیدکننده نبوده بلکه واسطه بسیاری از معاملات هستند، انتقال اعتبار با واسطه و توسط فروشنده به عنوان ذی نفع اصلی و به‌دبیال تقاضای خریدار یا تولیدکننده یا تأمین‌کننده اصلی کالا یا ثالث مرتبط، صورت می‌گیرد. اما معمولاً ثالث، تقاضای تضمین خرید کالا را دارد. در این زمان فروشنده ممکن است زمان یا توان ایجاد اعتبار جدید به نفع ثالث را نداشته باشد. پس اعتباری که از خریدار تقاضا کرده است به عنوان تضمین به ثالث انتقال می‌دهد و ثالث پس از تحویل کالا، جایگزین فروشنده می‌شود. البته هر یک از فروشنده و ثالث برای خود سیاهه‌ای تنظیم کرده و فروشنده با تنظیم مبلغ بیشتر در سیاهه خود، اختلاف سیاهه خودش و ثالث را به عنوان سود برمی‌دارد.

شکل دیگر انتقال، واگذاری عواید اعتبار است و زمانی اتفاق می‌افتد که فروشنده، خود تولیدکننده است اما نیاز به تهیه مواد خام برای تولید دارد یا خود عهده‌دار بخشی از تولید است یا با تهیه کالاهای جزء، به مونتاژ کالا مشغول است. در تمام این موارد، دیگر به صرفه نیست که فروشنده تمام اعتبار را به ثالث منتقل کند بلکه پس از تنظیم سند واگذاری به عنوان تضمین برای ثالث به وی تعهد می‌دهد منافع را پس از تولید نهایی و عرضه ارائه نماید و این تعهد، تضمینی برای ثالث است. در این شیوه برخلاف انتقال اعتبار نقش واسطه پررنگ‌تر است و فروشنده با اعمال ارزش افزوده، سودی به مراتب بیشتر از انتقال اعتبار می‌برد. بنابراین این‌ها دو طریقه انتقال هستند و نباید آن‌ها را با هم اشتباه گرفت. در نوشтар حاضر سعی شده است افتراقات، خصایص و ویژگی‌های این روش‌های انتقال بیشتر تبیین شود و در نهایت یک مقایسه تطبیقی در مقررات موجود در تجارت بین‌الملل صورت پذیرد. در ابتدای امر جهت روشن شدن موضوع به تعریف برخی واژه‌های مهم می‌پردازیم که اطلاع از آن‌ها در سراسر تحقیق جهت فهم بیشتر مطالب ضرورت دارد.

۱. مفاهیم

۱-۱. انتقال^(۵)

- الف) تغییر مکان اموال یک شخص یا نهاد به دیگری یا انتقال حق مالکانه از صاحب آن به دیگری.
ب) انتقال حق مالکانه از فروشنده به خریدار از طریق سند انتقال به‌دبیال پرداخت پول.^(۶)

۲-۱. انتقال دهنده/گیرنده^(۷)

انتقال دهنده همان فروشنده و انتقال گیرنده همان ثالث است که به عنوان تضمین ارسال کالا برای فروشنده، جایگزین فروشنده در اعتبار می‌شود.

5. Transfer

6. <http://www.businessdictionary.com>

7. Transferee

۳-۱. واگذاری^(۸)

واگذاری در لغت به معنای «عمل انتقال منافع مالکانه یا برخی حقوق نظیر منافع قرارداد به دیگری» است.^(۹) در جای دیگر، واگذاری به معنای «انتقال مالکیت اموال، منافع، بهره‌ها، مسؤولیت‌ها، حقوق تحت قرارداد (نظیر بیمه‌نامه‌ها)، توسط یک شخص (واگذارکننده) به دیگری (واگذارشونده) بهوسیله امضای اسناد، تحت سندی به نام سند واگذاری»، تعریف شده است.^(۱۰) در تعریف دیگری «انتقال حقوق ناشی از قرارداد بهوسیله واگذارکننده (به عنوان یک طرف قرارداد اعتبار اسنادی بین انتقال‌دهنده و انتقال‌گیرنده که هم اکنون در جایگاه واگذارکننده است) به ثالث یعنی (شخصی که طرف قرارداد نیست)»،^(۱۱) آمده است.

۴-۱. عواید اعتبار^(۱۲)

پول نقدی است که از فروش یا وام بعد از کسر همه کمیسیون‌ها، هزینه‌ها، دستمزدها و مالیات‌ها دریافت می‌شود.^(۱۳) عواید اعتبار، در حقوق اموال در حقوق کشورهایی نظیر ایران و انگلیس همانند خود اعتبار اسنادی،^(۱۴) یک حق دینی محسوب می‌شود.

۵-۱. واگذاری عواید^(۱۵)

واگذاری غیرقابل برگشت قسمتی از عواید یا منافع ورقه اعتبار، بهوسیله ذی‌نفع یا واگذارکننده به شخص ثالث (عموماً تولیدکننده کالاهای صادراتی) است. این واگذاری معمولاً در قالب سند واگذاری انجام می‌شود.^(۱۶)

۶-۱. واگذارکننده^(۱۷)

شخصی است که گاهی ذی‌نفع یا فروشنده خوانده می‌شود و بعد از گشايش اعتبار، قسمتی از منافع اعتبارش را به عنوان تضمین ارسال کالا به ثالث منتقل می‌کند.^(۱۸)

8. Assignment

9. [http://www.legal-dictionary](http://www.legal-dictionary.com)

10. <http://www.businessdictionary.com>

11. <http://www.alway-associates.co.uk>

12. Proceeds of credit

13. <http://www.businessdictionary.com>

۱۴. نظر قاضی لرد دنیک در دعوای زیر:

Trans Trust S.P.R.L. v. Danubian Trading Co. Ltd. [1952]2 Q. B. 297, 305.

15. Assignment of proceeds

16. [http://www.legal-dictionary](http://www.legal-dictionary.com)

17. Assignor

18. Ibid.

۱-۲. واگذارشونده^(۱۹)

طرف مقابل واگذارکننده است که با گشایش اعتبار و واگذاری عواید، صاحب منافع اعتبار می‌شود لیکن نسبت به خود اعتبار حقی ندارد.^(۲۰) در بند ۱ ماده ۱۱۱ مقررات ۹۸ ISP، این طرف «ذی نفع انتقال گیرنده» نامیده می‌شود.

۲. افتراقات واژگانی

پس از شناخت مفاهیم تحقیق، لازم به ذکر است که استفاده از برخی اصطلاحات متفاوت که بعضًا به جای واگذاری به کار می‌روند و در ادبیات حقوقی پرکاربرد هستند، ممکن است خوانندگان را با ابهام رویه رو کند. بنابراین، ضروری است که در ذیل به بررسی این افتراقات پرداخته شود.

۱-۱. تفاوت تبدیل تعهد^(۲۱) با واگذاری

تبدیل تعهد، سازوکاری است که شخص از طریق آن تمام تعهدات و منافع را به موجب قرارداد به شخص ثالث انتقال دهد. در تبدیل تعهد، شخص ثالث جانشین شخص اصیل (تعهدگر یا متتعهد له) و طرف قرارداد محسوب می‌شود و اصیل، دیگر موضوع تمهد نیست. به علاوه وقته در یک قرارداد، تعهد منتقل شد طرفین قرارداد باید در همان وضعیتی که شخص منتقل کننده پیش از تبدیل تعهدش داشت باقی بمانند. برای ایجاد هر دگرگونی در وضع تعهدات به دو عمل حقوقی نیاز است: ۱- سقوط تعهد موجود - ۲- ایجاد تعهد جدید به جای آن.^(۲۲) اما در واگذاری عواید، طرفین قرارداد تغییر نمی‌کنند و اصل نسبی بودن قراردادها هنوز بین طرفین اصلی وجود دارد، از این‌رو رضایت شخص ثالث قرارداد در واگذاری ضروری نیست.^(۲۳) بنابراین افتراق واگذاری با تبدیل تعهد به این جهت است که طرفین قرارداد در واگذاری تغییر نمی‌کنند.

۱-۲. تفاوت قائم مقامی^(۲۴) با واگذاری

قائم مقامی یا نیابت، در حقیقت تعویض یک شخص با دیگری است. به این‌ نحو که یک شخص به جای دیگری قرار می‌گیرد و حقوق وی را در دعوا برای خسارات مالی به آن اندازه که دیگری می‌تواند آن را اثبات کند بر عهده می‌گیرد. در مقابل، واگذاری، انتقال رسمی اموال یا حقوق مالکانه است.^(۲۵) به این معنی که در قائم مقامی، اصل حق بر عهده دیگری قرار می‌گیرد، همانند یک وکیل که به عنوان نایب موکلش تمام حقی که موکل برای جبران خسارت مالی خود دارد را در اختیار می‌گیرد. اما در واگذاری، اصل حق یا همان اعتبار گشایش یافته برای

19. Assignee

20. Ibid.

21. Novation-Alteration

۲۲. ناصر کاتوزیان، حقوق مدنی نظریه عمومی تعهدات، نشر میزان، چاپ سوم، بهار، ۱۳۸۵، ش. ۱۹۸.

23. <http://www.assignments.uslegal.com>

24. Subrogation

25. <http://assignments.uslegal.com>

واگذار کننده محفوظ است و قرارداد بین طرفین اصلی جایه جا نمی شود، بلکه منافع آن حق است که واگذار می شود.^(۲۶)

۲-۳. تفاوت بین انتقال و واگذاری

طلب نیز جزئی از دارایی طلبکار قلمداد می شود و مطابق اصل انتقال پذیری حقوق مالی، طلب، قابل واگذاری به دیگری است. متنها، مطابق این قاعده که «هیچ کس نمی تواند بیش از آنچه دارد، به دیگری انتقال دهد»،^(۲۷) در اثر انتقال طلب، طلب همراه با کلیه تضمینات و ابادات به منتقل الیه انتقال می یابد.^(۲۸) دو عمل انتقال و واگذاری معمولاً درخصوص یک چیز با هم استفاده می شوند. نظری اینکه «الف» می خواهد تمام دارایی و مسئولیت هایش را طبق قراردادی انتقال دهد و واگذار نماید. اگرچه واژه Transfer (انتقال)، لغت مصطلح برای انتقال چیزی به دیگری است، ولی به طور تخصصی در حقوق، در رابطه با مسئولیت ها، بدھی ها، مطالبات معوقه، تعهدات و خسارات تأخیر تأديه استفاده می شود. در حالی که عبارت Assignment (واگذاری)، برای دارایی ها، اموال، دریافتی ها، بهره ها، حق و منافع استفاده می شود. بنابراین وقتی گفته می شود یک نفر می خواهد دارایی ها و مسئولیت هایش را منتقل و واگذار کند، واقعاً به معنای این است که می خواهد دارایی هایش را واگذار کند و مسئولیت هایش را انتقال دهد.^(۲۹) به عبارت دیگر، انتقال، جایه جایی دارایی منفی و واگذاری، جایه جایی دارایی مثبت، تلقی می شود.

واگذاری، انتقال حقوق مالکانه، حق یا منافع بهموجب یک توافق در برابر برخی اشخاص است. اینکه آیا هر انتقال منفعتی، واگذاری است یا نه، بسته به قصد واگذار کننده دارد. بنابراین واگذاری با دیگر اقسام انتقال نظیر تبدیل تعهد یا جانشینی متفاوت است.^(۳۰)

در انتقال اعتبار،^(۳۱) منتقل الیه، قائم مقام و جانشین ذی نفع است و نه تنها مالک حقوق وی خواهد شد، بلکه شرایط استیفاء آن حقوق نیز باید توسط وی اجرا گردد. به عنوان مثال، منتقل الیه به منظور اجرای شرایط اعتبار باید برات و سیاهه تجاری ای که امضا کرده است را به گشاینده تحويل دهد، در حالی که منافع اعتبار ۲۶ برای مطالعه بیشتر، ن.ک: سعید خردمندی، وکالت در حقوق تجارت و تطبیق آن با فقه، مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی، ۱۳۸۲، چاپ اول، ص ۸۳

27. Nemo dat qui non habet

۲۸. حمیدرضا نیکبخت و ماشاعله بناء نیاسری، مطالعه ای در مفهوم، شرایط، آثار و ماهیت حقوقی «معامله اعتبار»، مجله تحقیقات حقوقی دانشکده حقوق دانشگاه شهری بهشتی، تابستان ۱۳۹۰، ش ۵، ص ۳۸۰؛ محمد جعفر لنگرودی، میسوط در ترمینولوژی حقوق، ۱۳۸۶، ص ۶۷۴ ج ۱، ش ۲۵۵۰.

29. www.buray.net/2012/08/difference.between.transfer.assignment.html

30. http://assignments.uslegal.com/distinction-between-assignment-and-other-transfers

۳۱. بند «ب» ماده ۳۸ مقررات UCP مقرر می دارد: «اعتبار قابل انتقال، اعتباری است که قابل انتقال بودن آن مشخصاً در اعتبار ذکر شود. اعتبار قابل انتقال ممکن است بنا به درخواست ذی نفع (ذی نفع اول) کلاً یا جزئاً در اختیار ذی نفع دیگر (ذی نفع دوم) قرار گیرد». همچنین در بند «الف» همین ماده مقرر شده است: «بانک هیچ گونه تعهدی به انتقال اعتبار ندارد، مگر به ترتیب و در حدودی که صریحاً با آن موافقت کرده باشد». همچنین قابلیت انتقال اعتبار استادی بهموجب قانون تجارت متحداشکل آمریکا به دو صورت پیش بینی شده است: ۱- در صورتی که تحت شمول بند ۵-۵ قرار گیرد و ۲- اعتبارنامه قابل انتقال باشد.

به او واگذار شده است، اجرای چنین شرایطی را بر عهده ندارد و تنها پس از ارائه استاد مطابق با اعتبارنامه توسط ذی نفع، نسبت به برداشت وجه اعتبار اقدام می‌کند.^(۳۲) در واگذاری عواید اعتبار برخلاف انتقال اعتبار استادی، شخص ثالث اجازه ندارد در چارچوب اعتبار تقاضای پرداخت کند.^(۳۳)

واگذاری عواید ورقه اعتبار، انتقال بدھی قابل پرداخت آینده، طبق ورقه اعتبار از ذی نفع به شخص دیگر یعنی «واگذارشونده» است که وی را قادر می‌سازد به جای ذی نفع، پرداخت را طبق ورقه اعتبار دریافت کند. واگذارکردن عواید، حق کشیدن برات یا حق اجرای آن طبق ورقه اعتبار را به واگذارشونده نمی‌دهد. برات باید به نام ذی نفع کشیده شود، هرچند حق دریافت عواید به واگذارشونده واگذار می‌شود و زمانی که ورقه اعتبار به انتقال گیرنده منتقل می‌شود، حق کشیدن برات یا اجرای آن طبق ورقه اعتبار نیز منتقل می‌شود. انتقال ورقه اعتبار به ذی نفع دوم یعنی انتقال گیرنده، اجازه ارائه استاد مطابق ورقه اعتبار و در نتیجه پرداخت آن را می‌دهد. بنابراین نقش منتقل‌الیه نسبتاً منفعانه‌تر (به تبع ذی نفع بودن) خواهد بود. زیرا در واگذاری عواید، به همان اندازه که پرداخت ورقه اعتبار اهمیت دارد، واگذارشونده باید منتظر زمانی باشد که عواید ورقه اعتبار به وجود می‌آید.

در حالی که انتقال گیرنده در انتقال اعتبار می‌تواند نقش فعالی در کشیدن ورقه اعتبار داشته باشد.^(۳۴)

همچنین انتقال اعتبار اهداف تجاری نیز دارد که با اهداف واگذاری عواید حاصل از اعتبار متفاوت است. زمانی که یک اعتبار انتقال داده می‌شود، ذی نفع دوم قائم مقام ذی نفع اول شده و لذا ذی حق می‌گردد و تکلیف پیدا می‌کند که وظایف ذی نفع اول را اجرا کند، لکن با استفاده از استاد حمل و نقل خودش باید این کار را انجام دهد نه استاد حمل و نقل ذی نفع اول. این گونه اعتبار، موقعي مورد استفاده قرار می‌گیرد که فروشنده (ذی نفع اول) سازنده ایجاد حمل و نقل ذی نفع است و در واقع کالا به وسیله شخصی غیر از فروشنده تهیه می‌شود. در این گونه موارد، اعتبار قابل انتقال تنظیم می‌گردد که مانع از انعقاد قرارداد بین عرضه‌کننده اصلی و خریدار شود. به عبارت دیگر این عمل باعث می‌شود که خریدار از دادن سفارشات مستقیم به عرضه‌کننده منع شود و نتواند فروشنده را به عنوان واسطه کنار بزند.^(۳۵) همچنین اعتبارنامه قابل انتقال با «اعتبارنامه قابل معامله»^(۳۶) تفاوت دارد. اگرچه اعتبار استادی ذاتاً قابل انتقال نیست، اما براتی که به موجب آن صادر می‌شود، قابل انتقال است.^(۳۷)

۳۲. هدی کاشانی‌زاده، مطالعه تطبیقی تعهدات ذی نفع و گشاپنده اعتبار استادی در برایر یکدیگر در عرف‌ها و رویه‌های متحدد الشکل اعتبارات استادی (UCP600) و ماده ۵ قانون تجارت متحدد الشکل ایالات متحده آمریکا (UCC)، مجله حقوقی بین‌المللی، نشریه مرکز امور حقوقی بین‌المللی معاونت حقوقی و امور مجلس ریاست جمهوری، سال بیست و ششم، ش. ۱۳۷۸، ۴۰، ص. ۳۱۴-۳۴۴.

۳۳. لنگریچ رینهارد، اعتبارات استادی در حقوق تجارت بین‌الملل، ترجمه سعید حسنی، نشر میزان، چاپ دوم، بهار ۱۳۹۰، ص. ۳۰۰.

34. <http://www.internationallawoffice.com>

۳۵. سماواتی، پیشین، ص. ۱۲۵.

36. Negotiable letter of credit

در این نوع اعتبار، ذی نفع می‌تواند برات را بر گشاپنده صادر کرده، آن را به نام شخصی دیگر ظهرنویسی کند و به همراه استادی که به موجب آن اعتبار، مورد نیاز بوده به او تحويل دهد تا او استاد را به گشاپنده ارائه و وجهه را دریافت کند.

L. Sarna: "Letter of Credit, The Law and Current Practice", Carswall, 1989, pp. 7-9

37. E. A., Farnsworth and J. Hannold (1975), "Commercial law, Cases and Materials", University Case Book Series, p. 355.

۳. دلایل استفاده از واگذاری عواید

عرضه کنندگان یا نمایندگان به این دلیل از واگذاری عواید استفاده می‌کردند که نمی‌توانستند تمام یا قسمتی از سفارشات را تولید کنند و وابسته به اشخاص دیگری برای کمک بودند. اغلب، وضعیت مالی آن‌ها به این صورت بود که پرداخت هزینه کالاها قبل از آنکه عوایدی از فروششان دریافت کنند مشکل بود. واگذاری به یک ذی‌نفع اجازه می‌دهد که تمام یا قسمتی از عوایدش که به‌موجب اعتبارات استادی حاصل شده است را به شخص ثالث اختصاص دهد. برخلاف استاد اعتباری قابل‌انتقال، در جایی که حقی به‌موجب ورقه اعتبار استادی منتقل می‌شود، واگذاری فقط مربوط به عواید آن است. این قسم، شکل جدیدی از اعتبار استادی نیست. بلکه جایگزین انتقال یک اعتبار است. (یعنی در جایی ما نمی‌خواهیم خود حق را انتقال دهیم بلکه می‌خواهیم عواید و منافعش را منتقل کنیم) و وسیله‌ای است که نیاز به صدور یک استاد اعتباری دیگر یا ضمانت بانکی را در برابر سند انتقال اعتبار برطرف می‌کند.^(۳۸) به طور مثال فروشنده «الف» (ذی‌نفع - واگذارکننده) که تهیه دو تن کالا را در قبال پرداخت به شیوه اعتبار استادی در برابر خریدار تقبل کرده است، نمی‌تواند مقداری از آن‌ها را تهیه کند. پس با واگذاری عواید اعتبار به ثالث (واگذارشونده) کالا را به‌نفع خریدار در جهت اجرای تعهداتش به عنوان واسطه از وی گرفته و در قبال آن عواید اعتبار را به ثالث واگذار می‌کند. در حقیقت می‌توان گفت در واگذاری عواید، نقش واسطه قوی‌تر و شکاف بین تولیدکننده اصلی و خریدار عمیق‌تر است و از این رهگذر عرضه کننده سود بیشتری می‌برد. به تعبیر دیگر می‌توان گفت اگرچه تا زمانی که استاد منطبق مقرر در اعتبار استادی ارائه نشده باشد پرداختی در حق ذی‌نفع اعتبار صورت نمی‌پذیرد، در عین حال او اغلب طی این مدت نیازمند تأمین مالی (به‌طور مثال تهیه مواد اولیه) است. بنابراین هنگامی که اعتبار استادی صادر، به تأیید بانک گشاینده یا یک بانک مورد اعتماد دیگر بررسد، ذی‌نفع (صادرکننده) به‌واسطه این اعتبار، امتیازی را به عنوان یک دارایی قابل‌انتقال کسب خواهد کرد.^(۳۹)

۴. روند واگذاری

در واگذاری عواید، معمولاً ابتدا ذی‌نفع، سند واگذاری را تنظیم می‌کند و همراه با استاد در اختیار بانک قرار می‌دهد و بانک بر اساس تقاضای واگذاری عواید، تأییدیه‌ای به نام «تأییدیه دریافت» که نشان از تحويل گرفتن آن‌ها دارد را به‌نفع ثالث صادر و به وی اعلام می‌کند و این واگذاری پشتونه ادعای شخص ثالث قرار می‌گیرد. اما این ادعا مستقل است یعنی ربطی به نوع معامله و قرارداد پایه ندارد.^(۴۰) بنابراین در واگذاری عواید:

۱. ذی‌نفع استاد خود را به بانک تعیین شده ارائه می‌کند.
۲. بانک پرداخت یا معامله کننده، وجوده واگذارشده را برای ذی‌نفع ارسال می‌کند.
۳. بانک پرداخت یا معامله کننده، وجوده واگذارشده را برای واگذارشونده ارسال می‌کند.

38. <http://www.standardbank.com>

39. A. Ward and G. McCormack, "Assignment and Documentary Credits (May 19, 2001). Available at SSRN: http://ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=270594

۴۰. رینهارد، پیشین، ص. ۳۰۰.

۴. بانک پرداخت یا معامله‌کننده، استاد را به بانک گشاینده می‌فرستد.
۵. بانک گشاینده، مطابق با ترتیبات توافق شده بین خود و بانک پرداخت یا معامله‌کننده، نسبت به پوشش اقدام می‌کند.
۶. بانک گشاینده، استاد را برای متقاضی می‌فرستد.
۷. متقاضی در بانک گشاینده مطابق ترتیبات بین خود و آن بانک، پوشش لازم را انجام می‌دهد.^(۴۱)
- و اگذاری عواید اعتبار به نام ذی نفع، یک نوع انتخاب عمل است. بدین تحو که تصمیم گرفته می‌شود مبلغ و عواید حاصل از اعتبار به شخص دیگری و اگذار شود، لذا وقتی در زمان سرسید، ذی نفع علیه بانک گشایش دهنده یا بانک ابلاغ کننده ادعای پرداخت وجه برات را می‌کند می‌تواند امر وصول مبلغ را به شخص دیگری و اگذار کند. البته وظیفه فراهم کردن استاد ضروری حمل و نقل همچنان بر عهده ذی نفع اصلی است و نمی‌تواند آن را به و اگذارشونده منتقل کند.^(۴۲)
- در موردی که اعتبار استادی یک «اعتبار غیرقابل برگشت» یا «اعتبار تأییدشده» باشد، بدھی مشروط بانکی به شمار می‌رود که تعهدی را در مقابل فروشنده پذیرفته است. یعنی تعهدی مشروط با این شرط مقدم که فروشنده استاد شرط‌شده را به موقع ارائه دهد. فروشنده می‌تواند این طلب مشروط خود — منفعتی که بر مبنای اعتبار استادی تحصیل کرده است — را بدون اعطای اختیار از سوی خریدار یا بانک پرداخت کننده، و اگذار کند. حتی اگر اعتبار قابل انتقال یا و اگذاری ابلاغ نشده باشد.^(۴۳)

۵. شیوه‌های و اگذاری عواید ۱-۵. اعلام و اگذاری عواید حاصل از اعتبار

در بسیاری از کشورها و اگذاری عواید به شکل اوراق قرضه است تا میزان مشخصی پرداخت را در چارچوب اعتبار برای و اگذارشونده تضمین کند. و اگذاری در قالب اوراق قرضه، این فایده را دارد که در صورت بروز ورشکستگی ذی نفع یا تعلیق در پرداخت اعتبار — چون از قبل اعتبار و اگذارشده — و اگذارشونده دیگر نگران عدم وصول بدھی خود نیست.

به منظور حمایت از و اگذارشونده‌ای که به ذی نفع موردنظر اعتماد کرده، اصول حاکم بر اعتبارات استادی، ذی نفع را از انتقال حقوق برداشت یا مطالبه پرداخت به موجب اعتبارنامه به اشخاص ثالث منع کرده است.^(۴۴) در رابطه با بانک‌های درگیر دیگر نظری بانک تأیید کننده، اگر تأیید اعتبار به وسیله بانک دیگری صورت پذیرد، اطلاع آن‌ها ضروری است و و اگذارشونده تا میزان وجه اعتبار ذی نفع، می‌تواند حقوقش را مطالبه کند. لیکن به نظر می‌رسد، صرف اطلاع به بانک گشاینده به عنوان نماینده ذی نفع کافی است و بانک تعیین شده می‌تواند این

۴۱. مظفر علیخانی، آشنایی با روش‌های پرداخت وجه در معاملات بین‌المللی، نامه انتاق بازرگانی، ش ۱۱، ۱۳۷۹، صص ۲۲-۱۹.

۴۲. سماواتی، پیشین، ص ۱۲۵.

۴۳. اخلاقی، پیشین، صص ۶۶۴ - ۶۶۵.

44. Uniform Commercial Code, 2005 Official Text with Comments, op.cit., p. 600, no 1.

اطلاع رسانی را انجام دهد. اما واگذارشونده می‌تواند خود جهت تسریع در امر واگذاری پیش‌تر اقدام کند.^(۴۵)

گاهی ذی نفع تمایلی به اطلاع رسانی به بانک گشاپنده ندارد، زیرا معمولاً متقاضی یا همان بدھکاران نسبت به واگذاری عواید به شخص ثالث نظر مساعدی ندارند و در جریان اطلاع به بانک گشاپنده ممکن است وی نیز مطلع شود. برای جلوگیری از این مسئله به بانک گشاپنده اطلاع نمی‌دهند. صدور دستور واگذاری و اطلاع رسانی به واگذارشونده، پرداخت وجه را تصمین نمی‌کند. لذا واگذارشونده باید به وسیله ارزشیابی مطالبات ذی نفع، میزان ضمانت ناشی از واگذاری را نیز بررسی کند و هرقدر سند واگذاری دقیق‌تر تنظیم و جزئیات بیشتری در آن ذکر شود – بهخصوص در مواردی که چند سند صادر می‌گردد – مسلماً تصمین آن نیز محکم‌تر خواهد بود.^(۴۶)

۵-۲. صدور دستور پرداخت برگشت ناپذیر

دستور صادره، در حقیقت یک دستور پرداخت برگشت ناپذیر به بانک برای پرداخت وجه به ثالث محسوب می‌شود لیکن برای صادرکننده لازم الاجرا نبوده و برخلاف واگذاری عواید، تابع قوانین ملی نیست. حق شخص ثالث در آن ارجحیتی نسبت به ذی نفع ندارد و تصمینی برای پرداخت وجه پرداخت مشروط به پرداخت اعتبار و به تبع، وجه قانونی نداشتن اعتبار است و با نمی‌شود، بلکه تصمینی برای پرداخت مشروط به پرداخت اعتبار و به تبع، وجه قانونی نداشتن اعتبار است و با وجود ثبت درخواست نباید ثبت آن را ضمانتی برای سود واگذارشونده از جانب بانک دانست.^(۴۷) بنابراین دو شرط مذکور نشان می‌دهد که حق شخص ثالث ارجحیتی نسبت به حق ذی نفع در ارتباط با بانک ندارد.

۳-۵. واگذاری به شیوه خرید

این شیوه به شکل معامله خرید و فروش واقعی بین ذی نفع ورقه اعتبار و واگذارشونده است. واگذارشونده به طور مؤثر بدھی (قابل دریافت طبق ورقه اعتبار) را از ذی نفع خریداری می‌کند. در نتیجه، عواید واگذار و به عنوان مال واگذارشونده محسوب می‌شود. انتقال به این شیوه هنوز هم در صورت بروز وقایع خاصی مثل ورشکستگی بانک صادرکننده، انجام می‌شود.

۴-۵. واگذاری به شیوه تصمین

این شیوه واگذاری در حقیقت، شکلی از وثیقه برای قرض است. واگذارشونده وجوهی را از قبل برای ذی نفع ورقه اعتبار می‌فرستد و عواید ورقه اعتبار را به عنوان تصمین برگرداندن وجوه از پیش فرستاده شده، تلقی می‌کند. عواید در زمرة اموال ذی نفع باقی می‌ماند اما موضوع بهره تصمینی برای واگذارشونده محسوب می‌شود.^(۴۸)

۴۵. رینهارد، پیشین، ۳۰۱.

۴۶. همان، ص ۳۰۱.

۴۷. همان، ص ۳۰۲.

۵-۵. واگذاری قانونی

این نوع واگذاری کتبی، مطلقاً (باید تمام منافع ورقه اعتبار واگذار شود) و بهوسیله اعلان واگذاری که در ورقه اعتبار بدھکار (ذی نفع) بیان شده باشد و از جانب بانک صادرکننده تأیید شود، صورت می‌گیرد.

۶-۵. واگذاری منصفانه

واگذاری‌ای که تمام معیارهای یک واگذاری قانونی را داشته باشد، منصفانه است. واگذارشونده بهموجب واگذاری قانونی، حق طرح دعوا علیه متعهد ورقه اعتبار را با نام خودش دارد. به هر حال طبق واگذاری منصفانه، واگذارشونده مجبور خواهد بود در اقدام قانونی ذی نفع ورقه اعتبار علیه تعهد کننده به عنوان خواهان ذی نفع در طرح دعوا وارد شود. اگر ذی نفع از شکایت همراه با واگذارشونده علیه متعهد یا شکایت ذی نفع به عنوان مدعی علیه مشترک همراه با متعهد در زمان قصور در پرداخت بعدی خودداری کند، نشان از ترجیح شیوه قانونی به جای منصفانه بهوسیله بانک‌ها دارد.^(۴۹)

۶. شرایط واگذاری

واگذاری عواید باید مطابق قوانین اجرایی و داخلی کشور مربوطه انجام پذیرد.^(۵۰) واگذاری باید کامل باشد نه جزئی و باید به صورت کتبی و امضاشده از طرف واگذارکننده صورت گیرد و ابلاغ کتبی درباره این واگذاری نیز باید به بدھکار یعنی بانک پرداخت کننده (گشاينده) انجام شود. طلب واگذارشده همچنان مشروط خواهد بود و شرط فقط می‌تواند بهوسیله خود فروشنده یا نماینده او انجام شود، نه توسط شخصی که واگذاری به او انجام شده است. این شرط تمهدی ایجاد می‌کند که بر اساس اصول کلی حقوقی بدون رضایت طرف دیگر یعنی بانک پرداخت کننده – که در این مورد باید طبق دستورهای اصیل خود یعنی بانک گشاينده اعتبار یا خریدار عمل کند – قابل واگذاری نخواهد بود.

سؤالی که در این بخش ممکن است مطرح شود این است که آیا اعلان واگذاری باید بهوسیله بانک صادرکننده انجام پذیرد؟ در پاسخ باید گفت معمولاً از آن جایی که بانک صادرکننده به عنوان بدھکار شناخته می‌شود و با توجه به اینکه نماینده خریدار است و از واگذاری سریع تر اطلاع می‌باشد، اعلان بهوسیله این مرجع بیشتر معمول است. در رابطه با تجویز واگذاری، اگر ورقه اعتبار در رابطه با امکان واگذاری عواید توسط ذی نفع به ثالث ساخت باشد، فرض بر مجازبودن واگذاری است. طبق قوانین برخی کشورها نظیر هنگ کنگ، اگر واگذاری عواید ورقه اعتبار منع نشده باشد، واگذارشونده برای انجام واگذاری قانونی معتبر و لازم‌الاجرا تعهدی به ارائه اعلان واگذاری به متعهد ندارد.

قصور در انجام اعلان واگذاری به متعهد (بانک صادرکننده) ممکن است نتایج زیر را در پی داشته باشد:

۱. واگذارشونده حق شکایت از متعهد با نام خودش را ندارد زیرا واگذاری، یک واگذاری قانونی نبوده است.
۲. چنانچه واگذاری اعلان نگردد، متعهد با انجام تمهید خود مبنی بر پرداخت به ذی نفع اصلی، بری می‌شود

49. Ibid.

۵۰. رینهارد، ص. ۳۰۰.

- حتی اگر ذی نفع متعاقباً در واگذاری عواید به واگذارشونده قصور ورزد.
۳. اگر ذی نفع عواید را متقابانه به چند نفر واگذار کند، واگذارکننده‌ای که ابتدا اعلان واگذاری به معهد را انجام دهد، بر دیگران تقدیم خواهد داشت.
 ۴. در معاملات خرید و فروش با حساب باز،^(۵۱) اعلان واگذاری، معهد را از اقامه دعوا به طرفیت فروشنده منع خواهد کرد. بنابراین از زمانی که اعلان واگذاری بهموقع برای معهد انجام می‌شود، معهد حق ندارد عواید فروش را با هر بدھی که فروشنده در برابر معهد دارد، تهاهن نماید.
- به هر حال تصدیق اعلان واگذاری به واگذارشونده منافعی را به همراه خواهد داشت، زیرا حاکی از این است که بهموقع به معهد اطلاع داده شده است. در رویه بانکداری، اگر اعلان واگذاری به طور موقعيت‌آمیزی از طریق سوئیفت^(۵۲) ارسال شود، کد قبولی حاکی از اعلان بهموقع به معهد، خود به وجود خواهد آمد. با ذکر این نکته که در این موارد، قبول مجزا لازم نیست.^(۵۳) نکته آخر اینکه در تقاضای واگذاری عواید، طرفین باید به این نکته توجه داشته باشند که اعتبار استنادی بر اساس چه شرطی قابل استفاده است؟ اعتبار استنادی به رویت،^(۵۴) اعتبار استنادی قبولی،^(۵۵) اعتبار استنادی پرداخت و عده‌دار^(۵۶) یا اعتبار استنادی قابل معامله؟^(۵۷)

۷. چگونگی کنترل یک واگذاری مؤثر

با بررسی‌های به عمل آمده و رویه‌های موجود، در نظر داشتن شرایط زیر برای مؤثر واقع شدن واگذاری عواید، مفید خواهد بود.

۱. ذی نفع طی اعلامیه‌ای کتبی، دستور واگذاری عواید را با ذکر این نکته که باید غیرقابل برگشت و کتبی باشد، به بانک تعیین شده می‌دهد. بهموجب این دستور، ذی نفع خود را در مقابل بانک تعیین شده ملزم به ارائه بروات یا استناد مورد درخواست در اعتبار استنادی می‌کند و پرداخت، در زمان مقرر، مطابق با آن دستورات انجام خواهد شد.
۲. ذی نفع باید دستور خود را به صورت دستی امضا کند، همچنین دستور باید دربردارنده تضمین یک بانک (یا مؤسسه مالی دیگر) مبنی بر تأیید صحت امضا و اعتبار امضاکننده استناد باشد.
۳. بانک تعیین شده اگر با چنین دستوری موافق باشد، باید آن را تأیید کند و دستورات مندرج در آن و نیز موافقت خود برای اجرا مطابق با آن را به واگذارنده اعلام دارد.
۴. بانک تعیین شده که مجاز به معامله یا پرداخت شده است، باید توجه داشته باشد که چنانچه تصمیم به پرداخت وجه یا معامله بروات یا استناد ارائه شده تحت اعتبار استنادی را دارد باید پرداخت وجوده را طبق

51. Open account

۵۲ SWIFT مجمع معابر برای پیغام ارتباطی مالی بین بانکی جهانی

53. <http://www.internationallawoffice.com>

54. Credit Available by Sight

55. Credit Available by Acceptance (Acceptance Letter of Credit)

56. Deferred Payment Credit

57. Credit Available by Negotiation (Negotiation)

دستور انجام دهد.

۵. اگر ذی نفع به بانک ابلاغ کننده یا بانک تعیین شده دیگری (نه بانک گشاینده یا بانک تأیید کننده) دستور بدهد که دستورات مربوط به واگذاری عواید را قبول کند، این بانک تحت شرایط قرارداد اعتبار اسنادی ملزم به قبول چنین دستوراتی نیست. به هر صورت، اگر این بانک ابلاغ کننده یا بانک تعیین شده، دستوری مبنی بر واگذاری عواید را قبول کند، این بانک نباید واگذارشونده را دچار این اشتباہ کند که در نتیجه آن دستورات، بانک به طور غیرقابل برگشت ملزم به پرداخت خواهد بود. اعلامیه این بانک به واگذارنده باید به طریقی تنظیم شود که واگذارنده را از تعهد آن بانک آگاه سازد.^(۵۸)

۸. فواید واگذاری

فرض کنید شرکت شما می خواهد فلزاتی را به ارزش ۱۰۰,۰۰۰ دلار از تولید کننده ای بخرد و به قیمت ۱۲۵,۰۰۰ دلار به مشتریان کره ای خود بفروشد. اگر این خرید، اولین خرید شما باشد و تولید کننده شما را نشناسد، ممکن است فقط تا سقف ۵۰,۰۰۰ دلار به شما اعتبار دهد و در ضمن از شما بخواهد باقی مانده حساب را نقدی پرداخت کنید و این بدان معنی است که ۵۰,۰۰۰ دلار نقدی از حساب شرکت شما برداشت می شود و ممکن است شما این اختیار را نداشته باشید.

راه حل: از مشتری خود بخواهید که اعتبار اسنادی تأیید شده ای صادر کند. بنابراین شما می دانید که پرداخت، بدون تردید انجام خواهد شد. با فروشنده خود مشورت کنید که شما اعتبار اسنادی تأیید شده ای دارید و خواهان واگذاری عواید آن اعتبار هستید. بدین معنی که وقتی شما پرداخت را بر اساس ورقه اعتبار دریافت می کنید بانک شما تمام صد هزار دلار را به حساب تولید کننده انتقال می دهد. همچنین می توانید پیشنهاد دهید که ۵۰,۰۰۰ دلار خالص را ظرف سی روز و ۵۰,۰۰۰ دلار را با واگذاری عواید پرداخت می کنید. با استفاده از هریک از این دو روش شما از گردش تمام وجهه در معامله استفاده نمی کنید. بنابراین مهم ترین فایده استفاده از واگذاری اعتبار این است که به گردش وجهه در شرکت شما کمک می کند و شرکت شما از آنچه به تولید کننده پرداخته اید ۲۵,۰۰۰ دلار سود می برد. نکته جالب این است که مشتری شما هیچ گونه اطلاعی از واگذاری عواید اعتبار ندارد. این ورقه واگذاری بین شرکت شما و تولید کننده است. ضروری است که ورقه ای از تولید کننده دریافت کنید با این مضمون که واگذاری عواید را پذیرفته است و این نکته را درک می کند که بانک شما وجهه فروشنده را وقتی اعتبار اسنادی پرداخت شد تسلیم می کند. بانک شما به یک نسخه کپی از ورقه فرآیند واگذاری نیاز دارد. بنابراین بسیار بهتر است واگذاری عواید را جایگزین اعتبار اسنادی قابل انتقال کنیم چرا که یک اعتبار اسنادی قابل انتقال می تواند بسیار پیچیده باشد و به تولید کننده نام و آدرس مشتریان را بدهد که در این صورت ممکن است، تولید کننده مستقیماً با آنها وارد معامله شود. بسیاری شرکت ها نام و نشان مشتریان را نمی خواهند و تمام ارتباطات شان با مشتریان را به تولید کنندگان می دهند. تولید کنندگان می توانند اگر شما توافق یا قراردادی با مشتریان نداشته باشید با قطع واسطه گری، رقیب شما باشند. با استفاده مکرر از واگذاری عواید می توانید با این تولید کنندگان ارتباط

۵۸. همچنین ن.ک: محمدحسن اعضاei، اعتبار اسنادی در عملیات صادرات و واردات، فصلنامه بانک صادرات ایران، ۱۳۸۲، ش ۲۲، ص ۵۲

داشته باشید و از اعتمادی که در آینده به وجود می‌آید استفاده کنید و در صد بیشتری از اعتبار را به شرکت خود اختصاص دهید. این یک شیوه بسیار ارزان برای بهبود گردش وجوده به علت کمود اعتبار است.

با واگذاری عواید، واگذارشونده از بانک صادرکننده یا تأییدکننده، تمهد به پرداخت مؤثر مطابق اجرای شروط و ضوابط اعتبار استنادی را اخذ می‌کند. تمهد واگذارکننده به پرداخت به ذی نفع واگذارشونده، قبل از پرداخت خریدار به موجب شروط اعتبار، خطری را برای ذی نفع انتقال گیرنده در پی نخواهد داشت. همچنین واگذارکننده ملزم به پنهان داشتن یا اختصاص بیشترین مقدار اعتبار برای صدور واگذاری نیست.^(۵۹) و در نهایت استفاده از واگذاری عواید، تأثیری بر تسهیلات اعتباری نماینده ندارد و نیاز به تضمین را برطرف می‌سازد.^(۶۰)

۹. معایب واگذاری

ممکن است قابلیت واگذاری منافع با درج شرطی در خود اعتبار، منع شده باشد و این می‌تواند به تقلیل ارزش اعتبار در تأمین مالی معاملات بیانجامد. مفیدبودن واگذاری منفعت یک اعتبار، محدود به مواردی است که در آن، خود فروشنده قصد ارسال و راهه استناد به بانک را داشته باشد. صرف صدور دستوراتی از سوی فروشنده به بانک مبنی بر اینکه با ارائه استناد مناسب، اعتبار یا قسمتی از آن را به عرضه کننده پرداخت کند نیز از عرضه کننده حمایت نمی‌کند. زیرا این دستورات ممکن است بهوسیله فروشنده با دستورات معارضی از بین بروند.^(۶۱) باید در نظر داشت که بار مسئولیت قراردادی نظیر مسئولیت پرداخت امور (شرط فل) را نمی‌توان واگذار کرد. به عنوان مثال قراردادهای صنعت ساختمانی اغلب حاوی شروط محدود یا منع کننده واگذاری هستند و درج چنین شروطی با قصد واگذاری علیه اشخاص دیگر، موجبات بی‌اعتباری قرارداد را فراهم می‌آورد.^(۶۲) و در نهایت واگذارشونده پولش را تا زمانی که پرداخت تحت اعتبار استنادی انجام شود، دریافت نمی‌کند.^(۶۳)

۱۰. واگذاری عواید در قوانین و مقررات بانکی

۱۰-۱. واگذاری عواید در مقررات UCP 500

ماده ۴۹ مقررات متحده‌شکل اعتبارات استنادی نسخه ۵۰۰، به علت تقاضای نمایندگان آلمانی بعد از اینکه دادگاه عالی آلمان در موضوعات مدنی، مقبولیت واگذاری عواید را مورد بررسی قرار داده بود، تدوین گردید و صرفاً دعایی پرداخت را به شرط تقديم استناد مورد قبول شامل می‌شد و این انتقال بر وضعیت ذی نفعی که فقط اجازه استفاده از اعتبار را داشت، تأثیری نمی‌گذاشت.^(۶۴) در ماده ۴۹ مقررات متحده‌شکل اعتبارات استنادی نسخه ۵۰۰، واگذاری عواید به این نحو تعریف شده است: «این واقعیت که قابلیت انتقال ورقه اعتباری مطرح نشده است، بر

۵۹. <http://www.ubs.com>

۶۰. <http://www.standardbank.com>

۶۱. اخلاقی، پیشین، صص ۶۶۴-۶۶۵

۶۲. برای اطلاعات بیشتر ن.ک: (<http://www.alway-associates.co.uk>) (*Linden Gardens v. Lanesta Sludge* [1994])

۶۳. Ibid.

۶۴. <http://www.letterofcreditforum.com>

حق ذی نفع در واگذاری هرگونه عوایدی که وی طبق چنین اعتباری ممکن است از آن برخوردار شود، مطابق با مقررات قانون قابل اعمال، اثربن نمی گذارد. این ماده فقط به واگذاری عواید اعتبار و نه واگذاری حق اجرای شرایط آن، مربوط می شود و باید مسئله انتقال حق را از انتقال عواید آن جدا دانست.».

واگذاری عواید بر اساس اجماع و کلا در بسیاری از سیستم‌های حقوقی پذیرفته شده است. اعتبار واگذاری طبق ماده ۴۹ بستگی به حقوق بین‌الملل خصوصی هر کشوری دارد. به طور مثال در آلمان بر اساس خصوصیات ظاهری قرارداد عمل می‌شود و واگذاری نیازی به اعلان ندارد. در انگلستان یا باید به وسیله نماینده دولت انجام شود یا حداقل اعلان کتبی مدیون، لازم است. در رابطه با اینکه اطلاع از واگذاری، برای کدام بانک لازم است، باید گفت چون مخاطب اطلاع در حقیقت بانک کارگزار است، به منظور اجتناب از پرداخت به ذی نفع اصلی، اطلاع این بانک ضروری است. اما در رابطه با اعتبار تأییدنشده این مسئله روشن نیست که آیا بانک صادرکننده به عنوان مدیون تعهد، مسئول است یا بانک کارگزار به عنوان نماینده بانک صادرکننده؟ اما به عنوان اقدامی پیشگیرانه پیشنهاد می‌شود هر دو بانک مطلع شوند چرا که ممکن است بانک کارگزار تغییر پیدا کند.

بر اساس ماده ۴۹، واگذاری پرداخت مطالبات مشروط ذی نفع، مجاز است. حتی اگر خود اعتبار اسنادی قابل انتقال نباشد، قانون ماهوی که به وسیله حقوق بین‌الملل خصوصی تعیین می‌شود، عموماً روش و روند واگذاری بر اساس اقامتگاه بانک ضامن را مشخص می‌کند. به هر حال به منظور اجتناب از پرداخت به واگذارکننده، واگذارشونده باید به بانک اطلاع دهد. نظر به اینکه قانون ملی چیز دیگری ارائه نمی‌دهد، تأیید واگذاری بر مبنای صلاح‌الدید صادرکننده اعتبار اسنادی دیداری یا شخص تعیین شده است.^(۶۵)

۱۰-۲. واگذاری عواید در UCP 600

هفتمین تجدیدنظر مقررات متحده‌الشكل اعتبارات اسنادی، نسخه ۶۰۰ است که در ماده ۳۹ به واگذاری عواید اعتبار که همان ماده ۴۹ نسخه قبلی است، می‌پردازد. ماده ۳۹ بیان می‌دارد: «ذی نفع مستحق انتقال ورقه اعتبار است حتی اگر اعتبار قابل انتقال نباشد. لازم به ذکر است نسخه ۶۰۰ در رابطه با تقاضه انتقال (transfer) و واگذاری (assignment) سکوت اختیار کرده است.^(۶۶) متن ماده به این شرح است: «به صرف اینکه اعتباری قابل انتقال» خوانده شده باشد، به حق ذی نفع در واگذاری عوایدی که ممکن است در چارچوب اعتبار و بر اساس قوانین حاکم حاصل شود، خالی وارد نمی‌آورد. این ماده فقط ناظر به واگذاری مطالبات (عواید حاصل از اعتبار) بوده و ارتباطی به حقوق مربوط به انجام کار تحت خود اعتبار ندارد. یعنی در هر صورت حق ذی نفع در واگذاری محفوظ است.» این ماده بدون اینکه تلاشی در جهت وضع مقررات و ایجاد محدودیت‌هایی در زمینه واگذاری عواید کرده باشد، این موضوع را به قوانین و مقررات ملی حاکم واگذارده است.^(۶۷)

65. J. Nielsen & N. Nielsen (2008), "Standby Letters of Credit and the ISP 98: A European Perspective", Published in Similar Form Last Fall in the German Legal Magazine Wertpapiermitteilungen, p. 227.

66. <http://www.internationallawoffice.com>

۶۷. کاشانی‌زاده، پیشین.

۱۰-۳. واگذاری عواید در مقررات بین‌المللی تضمین‌نامه‌ها ISP98

اعتبار استنادی تضمینی، نوعی اعتبار استنادی است که بهموجب آن صادرکننده در مقابل ذی نفع معهد می‌شود مبلغی که درخواست‌کننده گشایش اعتبار از دیگری به صورت پیش‌پرداخت دریافت کرده است را بردارد یا در ازای هرگونه قصور او از اجرای تعهداتش یا از بابت هر نوع دین که درخواست‌کننده گشایش اعتبار آن را بر عهده گرفته است، در مقابل ذی نفع جوابگو باشد.^(۶۸) در واقع اعتبارنامه‌های تضمینی معادل و هم‌ردیف آمریکایی ضمانت‌نامه‌های بانکی و ضمانت‌نامه‌های حسن اجرای قرارداد بوده و حیله‌ای است که بهمنظور دور زدن یک منع قانونی طراحی شده است که بر اساس آن بانک‌های دارای مجوز از دولت فدرال (ایالات متحده)، باید ضمانت کنند.^(۶۹)

مقررات بین‌المللی تضمین‌نامه‌ها، مواد ۶-۰۶ تا ۱۰-۶^(۷۰) را به بررسی مقررات واگذاری عواید اختصاص داده است. مقررات مذبور زمانی لازم‌الاجرا خواهد بود که از صادرکننده یا شخص تعیین‌شده درخواست شود، حسب تقاضای ذی نفع مبنی بر پرداخت تمام یا قسمتی از عواید به انتقال گیرنده، اعلام قبولی صورت گیرد. این امر زمانی انجام‌شدنی است که قانون دیگری حاکم نباشد. مقررات ISP نشان می‌دهد که برای واگذاری عواید، تأیید بانک لازم بوده و بدون چنین تأییدی، بانک ملزم به اثربخشی به این واگذاری نخواهد بود. شرایط تأیید به منظور روشن‌شدن موقعیت حقوقی آن انجام می‌شود و این موضوع در جایی اهمیت پیدا می‌کند که از بانک دیگری به عنوان مکان پرداخت استفاده می‌شود و حال اختلاف پیش می‌آید که کدام قانون حاکم است؟ قانون مقر بانک صادرکننده یا قانون اقامتگاه؟ این ارتباط در بند «ب» ماده ۴-۰۶ مقررات ISP^(۷۱) لحاظ شده است.^(۷۲)

لازم به توضیح است به محض اینکه صادرکننده یا هر بانک مجاز دیگری اقدام به واگذاری عواید به فرد ثالثی نماید، بانک موردنظر اعلام خواهد کرد که ذی نفع، یک دستور غیرقابل برگشت صادر کرده و بهموجب این دستور، بانک اجازه پرداخت به صورت جزئی یا کامل را خواهد داد. ذی نفع واگذارشونده نیز ممکن است یک واگذاری عواید صادر کند و از بانک تقاضای تأیید این واگذاری را بنماید.

۶۸. به تعبیر دیگر، اعتبار ضمانتی تحت هر عنوان و توصیفی، اعتبار استنادی یا ترتیبات مشابهی است که بهموجب آن بانک گشاینده تعهدی را در مقابل ذی نفع به اشکال زیر متنبی می‌شود: ۱- پولی را که متقاضی وام گرفته یا به او پیش‌پرداخت شده است، بازپرداخت کند. ۲- بدھی‌ای را که متقاضی تعهد کرده بود، به حساب واریز کند. ۳- در صورت عدم‌ایفاء تعهد از جانب متقاضی، وجه را پرداخت نماید. محبی، پیشین، صص ۱۱۷-۱۸۰.

P. S. Turner, "New Rules for Standby Letters of Credit: The International Standby Practices", (1999) 14 *Banking & Fin. L. Rev.* p. 383.

69. K. P. McGuiness, "The Law of Guarantee: A Treatise on Guarantee, Indemnity and the Standby Letter of Credit", (1998) p. 384.

70. Ibid.

۷۱. در مورد تأیید انتقال بر استناد مورد درخواست در بند ۲ ماده ۴-۰۶ چنین آمده است: «نام ذی نفع انتقال گیرنده می‌تواند به جای نام انتقال‌دهنده در هر یک از سایر استناد درخواست‌شده آورده شود».

۷۲. عبارت transferee beneficiary است که در شق ۲ بند «ج» ماده ۱-۱۱ مقررات ISP به کار رفته است. در این بند آمده است: «ذی نفع شامل شخصی که حق برداشت توسط ذی نفع تعیین‌شده به صورت قابل اجرا به او منتقل شده است (ذی نفع انتقال گیرنده)، نیز می‌شود».

بانک صادرکننده، بانک تعیینشده یا هر شخص مجاز دیگری که بر اساس تضمین نامه عمل می‌نماید، موظف به اجرای تعهد از طرف ذی نفع برای واگذاری عواید نخواهد بود و در پذیرش یا رد آن مخير است (در صورت پذیرش در قالب نامه، ایمیل، تلکس یا پیام سوئیفت برای ذی نفع ارسال خواهد شد).

سؤالی که در اینجا مطرح می‌شود این است که با قبولی ذی نفع در واگذاری عواید، آیا حقی برای ذی نفع انتقال گیرنده نسبت به اصل تضمین نامه به وجود می‌آید؟ و اینکه اگر تضمین نامه اصلاح یا ابطال شود چه تأثیری بر روی این واگذاری خواهد گذاشت؟ شق ۱ بند «ب» ماده ۶-۷ در این زمینه بیان می‌دارد که چنین حقی برای ذی نفع انتقال گیرنده متصور نخواهد بود و حقوق مربوطه می‌تواند به وسیله اصلاح یا ابطال تضمین نامه تحت تأثیر قرار گیرد. لذا این حقوق می‌تواند در معرض تغییر یا لغو قرار گیرد، مگر اینکه شروطی در واگذاری یا تأییدیه درج شود که خلاف این را پیش‌بینی کرده باشد. از این رو دستورات ذی نفع برای صادرکننده یا بانک تعیینشده، حسب مورد ممکن است قابل برگشت یا غیر قابل برگشت باشد. در رویه موجود، بانک‌ها به‌ترتیب یک واگذاری عواید قابل برگشت را تأیید می‌کنند و در اکثر مواقع ذی نفع را به تصدیق و تأیید واگذاری عواید غیرقابل برگشت ملزم می‌نمایند و زمانی که واگذاری عواید تأیید شود، بانک صادرکننده یا تعیینشده، موظف به ایفای تعهد مطابق شروط واگذاری یا تأییدیه به موجب تضمین نامه خواهد بود. در این میان حقوقی که برای ذی نفع انتقال گیرنده وجود دارد، به وجود عواید خالص قابل پرداخت به ذی نفع اصلی، حقوق اشخاص تعیینشده و ذی نفع انتقال گیرنده و حقوق سایر انتقال گیرنگان و ذی نفعان با حق تقدم بستگی خواهد داشت.^(۷۳)

با توجه به خطر عملیاتی^(۷۴) معاملات، صادرکننده یا شخص تعیینشده، برای کاهش چنین خطری باید تدبیری بیاندیش. در این خصوص می‌توان قبولی واگذاری عواید را مشروط به اقدامات زیر نمود:

۱. تسليم اصل تضمین نامه برای بررسی، با ملاحظه و بررسی تضمین نامه مانده موجود،^(۷۵) اخطاریهای قبلی،^(۷۶) دستورات خاص،^(۷۷) موارد لغو شده^(۷۸) و هر اقدام قبلی که در ارتباط با تضمین نامه صورت گرفته آشکار می‌شود.

۲. تصدیق امضای شخصی که به جای ذی نفع امضا می‌کند. اهمیت این امر به‌خاطر این است که پرداخت می‌خواهد به شخص ثالثی (انتقال گیرنده) صورت گیرد که نزد بانک شناخته شده نیست.

۳. اعمال محدودیت‌هایی برای اختیار شخص امضاکننده‌ای که به جای ذی نفع امضا می‌نماید.

۴. تقاضای غیرقابل برگشت نمودن قبولی واگذاری، که معمولاً در قالب یک فرم از پیش تهییه شده در اختیار ذی نفع انتقال گیرنده قرار می‌گیرد و در آن موارد دیگری از قبیل اعلام‌ها، تضمینات، نحوه جبران خسارت

73. International Standby Practice (ISP98) Report of The Secretary-General, (A/CN.9/477).

74. Operational risk

75. Available balance

76. Previous notices

77. Special instruction

78. Cancelling

۷۹. شرایط دیگری که مورد نظر صادرکننده یا شخص تعیین شده است، می‌تواند لحاظ شود.

ممکن است ادعاهای مختلفی نسبت به هریک از موارد فوق الذکر بین ذی نفع اصلی و ذی نفع انتقال گیرنده مطرح شود. در چنین حالتی، با تقاضای صدور دستور موقع توسط ذی نفع مبنی بر منع پرداخت عواید به انتقال گیرنده، تا روش‌شدن مغایرت و تعیین تکلیف نهایی، پرداخت به حالت تعليق در خواهد آمد.^(۸۰)

همچنین صادرکننده یا شخص تعیین شده که پرداختی را به موجب واگذاری عواید موردنقبال، در راستای تصدیق امضای شخصی که به جای ذی نفع امضا می‌نماید و همچنین تأیید نیابت شخصی که به جای ذی نفع عمل می‌کند، انجام می‌دهد همانند پرداختی که به ذی نفع انجام می‌دهد، او را ملزم به جبران خسارت خواهد کرد. بنابراین صادرکننده یا شخص تعیین شده موظف به بررسی و تصدیق تضمین‌نامه و بازبینی امضای ذی نفع می‌باشد. در غیر این صورت، اگر به ذی نفع وجهی پرداخت شود با خطر تکرار پرداخت مواجه خواهد شد.

بحث دیگری که در واگذاری عواید قابل طرح است بحث جانشینی ذی نفع انتقال گیرنده می‌باشد. بدین ترتیب، وراث، نماینده قانونی، مدیرتصفیه، امین ترکه، متولی یا اشخاص مشابه، جانشین ذی نفع انتقال گیرنده می‌شوند و چنانچه استنادی^(۸۱) را جهت پرداخت وجه عواید به صادرکننده یا شخص تعیین شده ارائه نمایند، در چنین مواردی مقررات ISP در بند ۱۱-۶ این حق را برابر افراد به رسمیت می‌شناسد و مطالبه آن را حق آن‌ها می‌داند و دادگاه‌ها در چنین مواردی به بانک دستور پرداخت وجه را خواهند داد. همچنین دستور پرداخت وجه می‌تواند در نتیجه مواردی باشد که اشخاص فوق الذکر همانند ذی نفع انتقال گیرنده مجاز به حق برداشت تضمین‌نامه باشند.^(۸۲)

صدرکننده یا شخص تعیین شده که استنادی کاملاً منطبق را از جانشین مدعی دریافت می‌نماید، می‌تواند پرداخت را به ارائه استنادی از جمله اظهارنظر حقوقی، اخذ یک سند اضافی در صورت برداشت به نام جانشین از یک ارگان دولتی، اخذ تضمین جهت جبران خسارت و پرداخت هزینه‌های عموق مربوط به اتخاذ تصمیم، منوط نماید.

لازم به ذکر است در مورد تعليق تعهدات، به مجرد ارائه استناد توسط جانشین، امور فوق بدون توجه به

۷۹. شرایط دیگری که غالباً در فرم‌ها تعیین و مشاهده می‌شود، عبارتند از: ۱- بررسی برداشت‌های انجام شده در صورتی که تضمین‌نامه، برداشت به دفاتر را مجاز شمرده باشد. ۲- نام کامل، شکل حقوقی، مکان و آدرس پستی ذی نفع و انتقال گیرنده. ۳- جزئیات هر تقاضای تأثیرگذار بر روش پرداخت یا تحويل عواید تضمین‌نامه. ۴- ایجاد محدودیت برای واگذاری به میزانی کمتر از مبلغ کل و واگذاری‌های بعدی. ۵- اعلام نظرهای مربوط به اولویت قانونی مربوط به واگذاری، و حق بازیافت هر میزان عواید دریافتی انتقال گیرنده از ذی نفع که قابل دریافت باشد توسط صادرکننده یا شخص تعیین شده.

۸۰. بند ۹-۶ مقررات ۹۸

۸۱. استاد موضوع این قبیل اعتبارات معمولاً اخطار یا اعلامیه ساده‌ای است مبنی بر اینکه دستوردهنده (متناقضی) اعتبار، تعهد قراردادی خود را ایفا نکرده است (اسدا... کریمی، موروی بر اعتبارات استنادی و آخرین مقررات متحده‌شکل اعتبارات استنادی، مجله حقوقی دفتر خدمات حقوقی بین‌المللی، ش. ۹۸ پاپیز و زمستان ۱۳۶۷، صص ۸۹-۱۲۴).

۸۲. مواردی که در بند ۱۲-۶ مقررات ۹۸ ISP تصریح گردیده عبارتند از: (الف) جانشین مدعی نتیجه ادغام، ترکیب یا اقدام مشابه یک شرکت سهامی، شرکت با مسئولیت محدود یا تشکیلات مشابه دیگری باشد. (ب) جانشین مدعی مجاز یا منصوب برای اقدام از طرف ذی نفع تعیین شده، یا دارایی‌ها و بدھی‌های او در نتیجه تعقیب قانونی بهدلیل عدم توانایی در پرداخت دیون باشد. (پ) جانشین مدعی مجاز یا منصوب برای اقام از طرف ذی نفع تعیین شده به علت فوت یا عدم صلاحیت قانونی او بوده یا بوده (ت) نام ذی نفع تعیین شده به نام جانشین مدعی تغییر پیدا کرده باشد.

سررسید تضمین نامه انجام خواهد شد. بنابراین حتی اگر اسناد درخواستی بعد از تاریخ انقضا ارائه شوند، این ارائه هیچ اختلاف و مغایرتی را به وجود نخواهد آورد و بانک موظف به پذیرش آن است چرا که ضرورتاً چنین اسنادی بخشی از شروط تضمین نامه اصلی نمی باشد.

۱۰-۴. مقررات URDG 758

ضمانتنامه‌ها (ضمانتنامه‌های بانکی) معمولاً برای تضمین تمدهات یک طرف قرارداد مورد استفاده قرار می‌گیرد و طرف دیگر قرارداد (معهدهده) را قادر می‌سازد چنانچه مضمون عنه (معهده اصلی) از اجرای قرارداد یا بخشی از آن قصور نماید، یا ادعا شود قصور ورزیده است، مبلغی پول (وجه‌الضمان) را دریافت کند. ضمان‌نامه‌های حسن اجرای قرارداد معمولاً برای تضمین قيمت پيشنهادی در مناصبه‌ها و مزايده‌های طرح‌های بزرگ ساخت و ساز یا طرح‌های مشابه دیگر یا جهت تضمین تعهد طرفی که جهت تهیه کالا پيش‌پرداختی را دریافت نموده است یا به عنوان وثيقه‌ای در مقابل قصور چنین معهده‌ی به‌طور کلی، مورد استفاده قرار می‌گیرد.^(۸۳) با توجه به استقلال ضمان‌نامه‌های مستقل^(۸۴) بانکی بین‌المللی از قرارداد پایه، ذی نفع ضمان‌نامه پس از گشایش آن، حقوق و منافعی دارد که بالقوه واجد ارزش اقتصادی قابل توجهی است.^(۸۵) انتقال عواید ناشی از یک قرارداد یا سندی بدون واگذاری خود آن، معمولاً با اصطلاح "Assignment" توصیف می‌شود.^(۸۶) ماده ۳۳ مقررات متحداشکل ضمان‌نامه‌های عند‌المطالبه به مبحث «انتقال ضمان‌نامه و واگذاری عواید» اختصاص یافته است. انتقال ضمان‌نامه مطابق مقررات مذکور، تابعی از انتقال قرارداد اصلی و پایه است و بدون انتقال قرارداد، ضمان‌نامه هم قابل انتقال نیست منتهی از جنبه اثباتی، اعلام این موضوع توسط انتقال دهنده به ضامن کافی دانسته شده است.^(۸۷) لیکن درخصوص واگذاری عواید ناشی از ضمان‌نامه، مطابق بند ۷ ماده ۳۳ خواه در ضمان‌نامه قابلیت انتقال آن پيش‌بینی شده باشد یا نه و به شرط رعایت قانون حاکم:

۱. ذی نفع می‌تواند عوایدی که طبق ضمان‌نامه مستحق دریافت آن بوده یا می‌شود را واگذار نماید.
 ۲. به هر حال ضامن مکلف به پرداخت عواید به واگذارشونده نیست مگر اينکه خود با آن موافقت کرده
۸۳. تی، لاریا ایمانوئل، ماهیت حقوقی ویژه و منحصر به فرد اعتبارات اسنادی: منشاً اعتبارات اسنادی و منابع آن، ترجمه ماشه... بنا نیاسری، مجله حقوقی دفتر خدمات حقوقی بین‌المللی، ش. ۳۵، پاییز و زمستان ۱۳۸۵، صص ۳۰۵-۳۴۵.
۸۴. پاره‌ای از نویسنده‌گان «ضمانتنامه‌های مستقل بانکی» را به همراه اعتبار اسنادی «تجاری» و اعتبار اسنادی «تضميني»، «تعهدات پرداخت مجرد» (Abstract Payment Undertaking) نام نهاده‌اند.

R. Good, "Abstract Payment Undertaking in International Transaction", 22 *Brooklyn Journal of International Law* 1, 1996: Roy, Good, "Abstract Payment Undertaking and the Rules of the International Chamber of Commerce", 39 *Saint Louis University Law Journal* 725, 1995.

۸۵. محمد عيسایی تفرشی، مرتضی شهبازی‌نیا، استقلال ضمان‌نامه بانکی و آثار آن در تجارت بین‌الملل، نامه مفید، ش. ۳۷، ۱۳۸۲، صص ۳۵-۳۶.

۸۶. R. I. V. F. Bertrams, "Bank Guarantees in International Trade", 2nd ed., The Netherlands, Kluwer, 1996, p. 208.

۸۷. عليرضا مسعودی، ضمان‌نامه‌های بانکی در حقوق ایران و تجارت بین‌الملل، چاپ دوم، مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های حقوقی شهر دانش، ۱۳۹۱، ص ۱۳۰.

باشد^(۸۸) هر چند برخی انتقال حقوق مندرج در ضمانتنامه به غیر را با موافقت ضمانتنامه و بانک ضامن ممکن دانسته‌اند.^(۸۹) منظور از انتقال حق ذی نفع نسبت به عواید ضمانتنامه بانکی، انتقال آن بدون واگذاری خود ضمانتنامه است. اهمیت عملی انتقال حق ذی نفع نسبت به عایدی ضمانتنامه از آنجا ناشی می‌شود که در بسیاری از ضمانتنامه‌های بین‌المللی، ذی نفع به منظور تحصیل تسهیلات اعتباری از بانک، حق خود نسبت به منافع احتمالی یا مسلم ضمانتنامه را به بانک اعطاکننده تسهیلات واگذار می‌کند.

برای مثال، بسیاری از صادرکنندگان کالا و خدمات در نتیجه بازار رقابتی موجود، ناگزیرند کالا و خدمات خود را به صورت نسیبه بفروشند. آن‌ها در مقابل از خریدار می‌خواهند از طریق بانکی معابر، ضمانتنامه‌ای را دال بر پرداخت ثمن در زمان معین، به نفع آنان بگشاید. از طرفی فروشنده خود نیز کالای مورد معامله را از سازنده می‌خرد و ممکن است این معامله به صورت نقد انجام شود. از این رو فروشنده به عنوان ذی نفع ضمانتنامه پرداخت ثمن، در مقابل انتقال حقوق خود نسبت به عایدی ضمانتنامه به بانک از وی اعتبار می‌گیرد تا قیمت کالا را به سازنده پردازد.^(۹۰) انتقال عواید ناشی از صدور ضمانتنامه، خواه در آن تصريح شده یا نشده باشد مجاز است. لازم به ذکر است، انتقال حقوق ذی نفع نسبت به عایدی ضمانتنامه، می‌تواند به تهابی و بدون قرارداد پایه یا همراه با حقوق ناشی از آن صورت گیرد.^(۹۱) نکته حائز اهمیت دیگر در بحث واگذاری عواید ضمانتنامه، این است که به نظر می‌رسد در مواردی که انتقال، محدود به واگذاری حق ذی نفع نسبت به عایدی ضمانتنامه است، همکاری انتقال‌دهنده ضرورت دارد. با این توضیح که حق مطالبه ضمانتنامه به وجود نمی‌آید مگر اینکه شرایط پرداخت طبق مفاد سند مذکور، محقق شده باشد. بدون درخواست پرداخت از سوی ذی نفع و اعلام کتبی تخلف از ناحیه وی (undeniallizom) این شروط محقق نمی‌شوند، در نتیجه بانک ضامن ملزم به پرداخت وجه نخواهد بود، مگر آنکه در ضمانتنامه خلاف این امر به صراحت پیش‌بینی شده باشد. چنین شرطی برای ضمانت بسیار خطرناک است، زیرا با تبدیل ضمانتنامه به سندی قابل انتقال خطر مطالبه مقابله را افزایش می‌دهد.^(۹۲)

۱۰-۵. واگذاری عواید در کنوانسیون سازمان ملل متحد راجع به ضمانتنامه‌های مستقل و اعتبارات اسنادی تضمینی^(۹۳)

این کنوانسیون در ماده ۱۰ خود به شرح ذیل، به واگذاری عواید می‌پردازد:

۱. ذی نفع قادر است هرگونه عوایدی که طبق تعهد مستحق دریافت آن است را واگذار کند، مگر اینکه ضامن، صادرکننده و ذی نفع، تعهد یا توافق دیگری را قید کنند.

۸۸. فریده تذهیبی، مقررات متحده‌شکل ضمانتنامه‌های عندالمطالبه، تهران، نشر کمیته ایرانی اتفاق بازرگانی بین‌المللی، چاپ اول، ۱۳۸۹، ص. ۵۰.

۸۹. نظافتیان، پیشین، ص. ۱۱۰.

۹۰. شهریاری‌نیا، پیشین، صص ۱۰۷-۱۲۶.

۹۱. همان، ص. ۱۱۵.

۹۲. همان، ص. ۱۱۷.

۹۳. United Nations Convention on Independent Guarantee and Stand-by Letters of Credit

۲. اگر ضامن، صادرکننده یا شخص دیگر متعهد به پرداخت مؤثر، اعلان مذکور در بند ۲ ماده ۷ در واگذاری غیرقابل برگشت ذی نفع را از ذی نفع دریافت کند، پرداخت به واگذارشونده، ضامن را به اندازه پرداختش از مسئولیت طبق آنچه به عده گرفته است بری می‌سازد.^(۹۴) در مورد واگذاری عواید در مقایسه با انتقال، حق تقاضای پرداخت برای ذی نفع اصلی باقی می‌ماند. واگذارشونده فقط در صورت وقوع چنین پرداختی حق دریافت عواید پرداخت را دارد.^(۹۵)

در خصوص انتقال، دو شرط در UCP آمده است. ۱- خود تعهد باید قابل انتقال شناخته شده باشد و ۲- به علاوه هر انتقال واقعی باید با رضایت ضامن و صادرکننده صورت گیرد. (ماده ۹) اینکه تغییر شخص متقاضی پرداخت، ممکن است خطر پیش‌بینی شده به وسیله ضامن یا صادرکننده را بالا ببرد منطقی است. (به طور مثال وقتی ضامن یا صادرکننده احساس کنند انتقال گیرنده پیشنهادی، در مقایسه با ذی نفع تعیین شده اصلی معتبر و آشنا نیست) ضامن یا صادرکننده به این دلیل فرصت رضایت به انتقال را به دست می‌آورند. در خصوص واگذاری عواید، متعهدشدن ذی نفع ممکن است، مگر اینکه چیز دیگری در تعهد قید شده یا بر شرط دیگری در رابطه با واگذاری عواید توافق شده باشد (ماده ۱۰-۱). اگر ذی نفع عواید را واگذار نکند و اگر ضامن، صادرکننده یا شخص دیگر متعهد به انجام پرداخت، اعلانی از ذی نفع دریافت کند، پرداخت به واگذارشونده متعهد را به اندازه پرداخت، از مسئولیت مندرج در بخش ۲ ماده ۱۰ که در بالا اشاره شد بری می‌سازد.^(۹۶)

۶-۱۰. قابلیت واگذاری و کاربردهای گسترده اعتبار استنادی در مقررات UCC

زمانی که قانون UCC تنظیم گردید، استفاده از اعتبارنامه به عنوان ابزار پرداخت در معاملات فروش، رایج شد و برای پرداخت وجه میان تاجران کالا در شهرهای مختلف مورد استفاده قرار گرفت. در دهه‌های اخیر، کاربرد اعتبارنامه به سرعت در تمامی حوزه‌های فعالیت تجاری گسترش یافته است و به عنوان راه حلی ساده برای حل یک مشکل مشترک در تمامی حوزه‌های فعالیت تجاری به کار گرفته می‌شود. به طور که به منظور کاهش خطرات انجام فعالیت‌های تجاری میان تجار، بالاخص خطرات مربوط به اعتماد به یکدیگر در این گونه فعالیتها، از آن استفاده می‌شود. طرف معامله باید تضمین قابل قبولی برای ذی نفع فراهم نماید تا به محض وقوع شرایط خاص، پرداخت معینی به ذی نفع انجام دهد. بانک مایل است برای کارمزد خود مانند یک سهامدار فعالیت نماید، در این میان، نقش بانک متأثر از اصل استقلال در انجام وظایف خواهد بود. اصلی که به موجب آن، بانک صادرکننده صرفاً متعهد می‌شود در صورت تأمین شرایط اعتبارنامه، پرداخت به ذی نفع را انجام دهد.^(۹۷) برای مثال، در یک

94. Explanatory Note by the UNCITRAL Secretariat on the United Nations

95. Ibid, p. 22.

96. Ibid.

97. «اعتبارات ماهیتاً از قراردادهای فروش یا سایر قراردادهایی که اعتبارات بر آن‌ها مبتنی هستند و بانک‌ها به هیچ عنوان ارتاطی به آن‌ها نداشته یا خود را ملزم به انجام کاری در راستای آن قراردادها نمی‌دانند، جدا هستند، حتی اگر هرگونه ارجاعی به آن قراردادها شامل اعتبارات گردد». قانون U.C.P. ماده ۳، پخش ۵.۱۰۹ از قانون C.U.C. این اصل را به گونه‌ای متفاوت تشریح می‌نماید: (۱) تهدید صادرکننده نسبت به مشتری شامل حسن نیت و رعایت عرف بانکی معمول است، اما در صورتی که به نحوی دیگر توافق شده باشد، شامل مسئولیت یا تعهد در خصوص موارد ذیل نخواهد بود:

معامله فروش کالا زمانی که تنظیم اعتبارنامه مستلزم ارائه یک بارنامه خاص باشد، (۱) به محض ارسال کالا، فروشنده از پرداخت بهای معامله مطمئن خواهد شد؛ (۲) خریدار را مطمئن می‌نماید که پرداخت تا زمان ارسال کالا انجام نخواهد شد؛ و (۳) بانک را ملزم می‌نماید که صرفاً اسناد و مدارک ارائه شده را به منظور تأیید مطابقت آن‌ها با شرایط خاص مربوطه بررسی نماید.

هدف از قانون UCC در رابطه با قابلیت واگذاری، تضمین این مسئله بود که تاجران بتوانند از آن به عنوان وثیقه برای تأمین نیازهای مالی فعالیت‌های تجاری خود بهره‌مند شوند. از طرف دیگر، قوانین UCC حاکم بر قابلیت انتقال و قابلیت واگذاری اعتبارنامه‌ها به گونه‌ای عمل می‌کنند که برداشت اعتبارنامه همانند اجرای قراردادی باشد که در آن، طرف دیگر قرارداد از اینکه اجرای اقدامات الزامی مندرج در قرارداد یا نظارت بر آن‌ها را به عهده متعهد اصلی خود بگذارد، نفع قابل ملاحظه‌ای به دست آورد. (یعنی همانند اجرای قراردادی که در آن یکی از طرفین «اعتماد و اطمینان» ویژه‌ای به طرف دیگر دارد). فرض حقوقی قابل انکار در مقابل قابلیت انتقال، به بانک کمک می‌کند تا برای انجام یک معامله مجبور به اعتماد و اتکا به غیر نشود، بلکه به طرف ذی‌نفعی اتکا کند که به او اعتماد کرده است. این مورد از موارد نگرانی‌های حقوقی عرفی است مبنی بر اینکه صادرکننده نباید به کس دیگری غیر از فردی که نام وی در اعتبار قید می‌شود، اعتماد نماید. عملیات اعتباری معمولاً مشروط به ارائه اسناد و مدارک است و جعل اسناد نیز به راحتی صورت می‌گیرد. دادگاه‌ها فرض می‌کنند صادرکننده‌ای که متعهد به پرداخت بابت اسنادی که به آسانی جعل می‌شوند شده است، به درستی و صداقت ذی‌نفع نام برده شده، اعتماد کرده است. با محدود نمودن انتقال اسنادی که به آسانی جعل می‌شوند، عملیات اعتباری تحقق می‌باید. بخش ۵-۱۱۶ مجموعه قوانین و ماده ۴۶ مقررات متحداشکل اعتبارات اسنادی، انتقال حق تنظیم اعتبارنامه را محدود کرده است.^(۹۸)

هدف تنظیم کنندگان پیش‌نویس مقررات UCC تصویب قانونی بود که قابلیت واگذاری به منظور تضمین توانایی ذی‌نفع در استفاده از اعتبارنامه به عنوان وثیقه را داشته باشد و کاربرد اعتبارنامه‌های «اتکایی» را تسهیل نماید. از آن‌جا که در یک معامله اعتبارنامه اتکایی ذی‌نفع، اعتبارنامه را به عنوان وثیقه‌ای برای صدور یک اعتبارنامه ثانویه به بانک خود واگذار می‌نماید، زمانی که فروشنده کالا ذی‌نفع اعتبارنامه باشد، می‌تواند از آن به عنوان وثیقه‌ای برای صدور اعتبارنامه ثانویه به نفع طرف حساب فروشند (به طور مثال تولیدکننده مواد اولیه یک کالا) استفاده نماید. (برای موضوع استفاده از اعتبارنامه‌های اتکایی به منظور تأمین هزینه‌های قرارداد، نکات

(الف) نسبت به اجرای قرارداد پایه برای فروش یا هر معامله دیگری بین مشتری و ذی‌نفع؛ یا

(ب) نسبت به هر فعل یا ترک فعل از سوی هر فردی غیر از خود وی یا نقض از سوی وی یا برای خسارات یا صدمات واردہ به یک حواله، تقاضا یا سند در زمان انتقال یا در مالکیت دیگران؛ یا

(ج) بر اساس آگاهی یا عدم آگاهی نسبت به رویه هر تجارت خاص.

۹۸ برای بررسی انتقادهای صورت‌گرفته بر ارائه اسناد جهت اجرا و همچنین جداسازی حق تنظیم از حق دریافت درآمدها، به مقاله Ellinger; Eberth با عنوان «واگذاری و ارائه اسناد در معاملات اعتباری تجاری»، 295-299 L.Rev. 285, 4 (1982) مراجعه کنید.

زیر در مقررات UCC مورد توجه قرار گرفته‌اند:^(۹۹)

۱. بهموجب بند ۲ بخش ۵-۱۱۶ مقررات UCC^(۱۰۰) (Uniform Commercial Code)، ذی‌نفع اعتبارنامه اعتبارنامه می‌تواند حقوق خود نسبت به درآمدهای حاصل از اعتبارنامه را واگذار نماید، حتی اگر در اعتبارنامه از واگذاری عواید صراحتاً ممانعت به عمل آمده باشد.
۲. واگذاری عواید در استفاده از اعتبارنامه برای تأمین مالی معاملات فروش کالا به کار می‌رود، اما ذکر این نکته ضروری است که مفاد مندرج در بند ۲ بخش ۵-۱۱۶ به دلیل تعییم کاربرد اعتبارنامه در بسیاری از حوزه‌های فعالیت تجاری قابلیت استناد ندارد.^(۱۰۱) با در نظر گرفتن برخی کاربردهای اعتبارنامه، ممانعت از واگذاری درآمدها منجر به ایجاد منافع معتبر و حائز اهمیت برای طرف معامله خواهد شد. به طور مثال، ممکن است درآمدها عملاً برای هدف مشخصی در نظر گرفته شده باشند که عدم تحقق آن به ضرر طرف دیگر باشد. علاوه بر این، با توجه به پیچیدگی معاملات، امکان دارد اعتبارنامه عملاً از طریق تعدیل شرایط تنظیم قرارداد، غیرقابل واگذاری در نظر گرفته شود. اگر با تغییر قاعده از یک اصل غیرقابل تغییر^(۱۰۲) به یک فرض قابل انکار^(۱۰۳) در مقابل قابلیت واگذاری، موجبات عدم قابلیت واگذاری فراهم شود، این نیز به نوبه خود منجر به افزایش کارآیی اعتبارنامه، حفظ سهولت و انعطاف‌پذیری آن و در عین حال حفظ نقش آن در تأمین سرمایه تجاری خواهد شد.
۳. بهموجب بخش ۵-۱۱۶، اصل حاکم بر واگذاری حق انتقال اعتبارنامه «قابلیت انتقال»^(۱۰۴) و اصل

۹۹ برای مطالعه بیشتر ن.ک: مقاله J.F.Dolan «قانون اعتبارنامه‌ها» بخش ۰-۸ - تبصره ۱۴ ۱۹۹۱ و ۲d ed. Summers R. J. White, R. ۱۹۹۱. **۱۰۰** قانون متحداشکل کد تجارتی آمریکا در بخش ۵-۱۱۶ UCC به واگذاری عواید پرداخته است: (الف) عواید ورقه اعتبار به معنای پول نقد، چک، برات قبیل شده یا دیگر اشکال اعتبار می‌باشد که از طریق پذیرش پرداخت یا دادن اعتبار توسط گشاینده یا هر شخص منتخب بهموجب اعتبارنامه پرداخت یا تحويل شده است. این اصطلاح شامل حقوق برداشت ذی‌نفع یا استادی که توسط ذی‌نفع ارائه شده، نمی‌گردد. (ب) ذی‌نفع ممکن است قسمتی از حقوق یا همه عواید ورقه اعتبارش را واگذار کند. ذی‌نفع ممکن است همین کار را پیش از ارائه به عنوان واگذاری فعلی حقوق خود برای دریافت منافع، منوط به رعایت مفاد و شرایط اعتبارنامه انجام دهد. (ج) صادرکننده یا شخص تعیین شده (خریدار) نیازی به تأیید واگذاری عواید ورقه اعتبار تا زمانی که به واگذاری رضایت دهد ندارد. (د) صادرکننده یا شخص تعیین شده تعهدی به بیان یا خودداری از رضایت به واگذاری عواید ورقه اعتبار ندارد. اما اگر واگذارشونده، ورقه اعتبار را در ید خود داشته باشد و آن را ارائه کند و ارائه ورقه اعتبار، شرط انجام تعهد باشد رضایت ذی‌نفع تواند به صورت غیرمستدل ابراز نشود. (ه) حقوق انتقال گیرنده ذی‌نفع یا شخص تعیین شده، مستقل از واگذاری عواید ذی‌نفع بهموجب ورقه اعتبار و مقام بر حق واگذارشونده عواید است. (و) هیچ‌کدام از حقوق تأییدشده بهموجب این بخش نه بین واگذارشونده و صادرکننده، انتقال گیرنده ذی‌نفع یا شخص تعیین شده و نه صادرکننده یا شخص تعیین شده پرداخت کننده عواید به واگذارشونده یا شخص ثالث، تأثیری بر حقوق بین واگذارشونده و هر شخص دیگری به جز صادرکننده، ذی‌نفع انتقال گیرنده یا شخص تعیین شده ندارد. شیوه ایجاد کننده و تکمیل کننده سود تضمینی در آن یا اعطایی واگذاری حقوق ذی‌نفع در عوایدش طبق ماده ۹ یا دیگر قوانین عمل می‌شود. در مقابل، اشخاص دیگر به جز صادرکننده، انتقال گیرنده ذی‌نفع یا شخص تعیین شده، حقوق و تعهدات ناشی از ایجاد سود تضمینی یا دیگر واگذاری حقوق ذی‌نفع نسبت به عوایدش و تکمیل آن، موضوع ماده ۹ یا دیگر قوانین است.

101. *United Bank v. Cambridge Sporting Goods Corp.*, 41 NY2d 254, 258 n 2.

102. Unalterable rule

103. Rebuttable presumption

104. Transferability

حاکم بر واگذاری حق دریافت درآمدهای ناشی از اعتبارنامه «قابلیت واگذاری»^(۱۰۵) نام گرفته‌اند. حق انتقال اعتبارنامه ممکن است منتقل شود (یعنی اعتبارنامه «قابل انتقال» است)، و آن تنها در صورتی است که در اعتبارنامه صراحتاً عنوان «یک سند قابل انتقال» قید شده باشد.^(۱۰۶) لیکن حق دریافت درآمدهای حاصل از اعتبارنامه ممکن است واگذر شود (اعتبارنامه «قابل واگذاری» است)، حتی اگر در اعتبارنامه صراحتاً قید شده باشد که غیرقابل انتقال یا غیرقابل واگذاری است.^(۱۰۷) زمانی که طرفین اعتبارنامه صراحتاً به موضوع نپرداخته باشند، اصل پیشین، یک فرض قابل انکار در مقابل قابلیت انتقال است و قانون فرض می‌نماید که منظور آن‌ها، غیرقابل انتقال بودن اعتبارنامه می‌باشد.^(۱۰۸) بنابراین، قاعده حاکم بر قابلیت واگذاری، مغایر با قاعده حاکم بر قابلیت انتقال نیست، بلکه در سوی دیگر طیف قرار دارد.

۴. اینکه آیا قابلیت واگذاری عواید حاصله برای تضمین امکان استفاده از اعتبارنامه به عنوان وثیقه‌ای برای صدور یک اعتبارنامه دیگر کافی است یا خیر؟ نکته‌ای سؤال برانگیز است. در حقیقت، زمانی که پول نقد یا اوراق بهادران به عنوان وثیقه مورد استفاده قرار می‌گیرند، بانک به طور معمول قرارداد را به نحوی تنظیم می‌نماید که حق دریافت ارزش آن وثیقه را جهت تأمین بدھکار داشته باشد. به طور مثال، اوراق بهادران قابلیت بدون قید نام ذی نفع، می‌تواند در زمانی که وام با وثیقه‌گذاشتن اوراق بهادران تضمین شده باشد، به آسانی قابلیت اجرا پیدا نماید. اما در شرایطی که ذی نفع اعتبارنامه اولیه، علی‌رغم واگذاری درآمدها، حق برداشت اعتبارنامه را در اختیار داشته باشد، ذی نفع ممکن است انگیزه‌هایی برای امتیاز از برداشت اعتبارنامه نظری اختلاف‌نظر با وامدهنده یا عدم تمایل در التزام طرف معامله به بازپرداخت پول به بانک وی داشته باشد. علاوه بر این، بانک نیز ممکن است برای تهیه اسنادی همچون بارنامه، که صرفاً پس از صدور اعتبارنامه دوم شکل می‌گیرند به ذی نفع متکی باشد. بنابراین، بانک باید چنین اعتباری را صرفاً برای مشتری قابل اعتماد خود صادر نماید.^(۱۰۹) علاوه بر این، کاربرد اعتبارنامه به عنوان وثیقه، فراتر از حوزه قانون UCC می‌باشد، چرا که علی‌القاعدۀ ورشکستگی می‌تواند باعث شود که استفاده از اعتبارنامه اولیه به عنوان وثیقه، مسئله‌ای تردید برانگیز تلقی شده و اعتبارنامه اصلی را زیر سؤال ببرد. در قضیه فارمر علیه بانک ملی کراک^(۱۱۰) دادگاه – مطابق با تاریخچه تدوین و تصویب قانون مربوطه – معتقد بود هنگامی که ذی نفع ورشکسته می‌شود، اعتبارنامه عملاً به عنوان یک قرارداد مؤجل غیرقابل اجرا بوده و به موجب بخش ۳۶۵ قانون ورشکستگی فسخ شده و عملاً از حیز انتفاع

105. Assignability

۱۰۶. بند «الف» بخش ۵-۱۱۶ مقررات UCC و ماده ۵۴ از مقررات UCP.

۱۰۷. بند ۲ بخش ۵-۱۱۶ مقررات UCC و ماده ۵۵ UCP این مسئله را به قانون حاکم واگذار نموده است.

۱۰۸. ۱. از این جهت، این قانون مشابه مقررات UCP در قسمت قابلیت فسخ قرارداد می‌باشد، که به موجب آن یک اعتبارنامه قابل فسخ است مگر اینکه صراحتاً در آن مقرر شده باشد که غیرقابل فسخ است. بند «ج» ماده ۸ UCP را ملاحظه نمایید. قانون UCC بر این جزء بسیار مهم نظارت دارد.

۱۰۹. یک مدل دیگر در رابطه با تمہیدات اعتباری انکایی این است که بانک صادر کننده اعتبارنامه ثانویه، باید تضمین نماید که هیچ اصلاحیه‌ای در خصوص اعتبارنامه اولیه صورت نخواهد گرفت که با توانایی تنظیم آن تداخل داشته باشد.

۱۱۰. *Farmer v. Crocker National Bank* (Swift (30) Bankr. 490) 9th Cir. Baner. 1983).

خارج می شود و محل اعتبارنامه آن، مورد بحث خواهد بود.^(۱۱۱) اما تا زمانی که آن بخش از قانون ورشنکستگی صراحتاً تغییر کند، اعتبارنامه‌ای که مورد حمایت یک اعتبارنامه دیگر است می‌تواند به اعتبارنامه‌ای تبدیل شود که صرفاً از طریق یک ادعای بدون ویقه در ورشنکستگی مورد حمایت قرار گیرد. سرانجام، قانونی که قابلیت واگذاری را الزاماً می‌نماید، نمی‌تواند قابلیت واگذاری اعتبارنامه را به عنوان ویقه تضمین نماید، چرا که می‌توان به این مقررات عمل نکرد. با توجه به این واقعیت که تنظیم اعتبارنامه مستلزم پیروی از شرایط اسنادی است و نه صرفاً اجرای قرارداد، طرفین می‌توانند شرایط اسنادی را به گونه‌ای تعیین نمایند که عمالاً از واگذاری ممانعت به عمل آید، اگرچه چنین طرحی احتمالاً هزینه‌های اضافی به بار خواهد آورد.^(۱۱۲)

۵. نظرات رسمی مؤسسه اطلاعات حقوقی (دانشکده حقوق کورنل)،^(۱۱۳) در رابطه با واگذاری عواید در بخش «ب» UCC به طور صریح، واگذاری عواید موجود ورقه اعتبار را اگر بعد از تشکیل اعتبار ایجاد شود، معتبر می‌داند. اما قبل از آن، عواید باید تحقق یابد. این امر به خاطر کاربرد زیاد و رویه موجود واگذاری عواید به واگذارشونده، اتخاذ شده است. واگذاری عواید حاوی هیچ‌گونه حقی برای واگذارشونده نسبت به اصل ورقه اعتبار نخواهد بود و واگذارشونده تا زمانی که عواید به وسیله صادرکننده پرداخت شود، منفعتی به داشت نمی‌آورد.

۶. حق واگذارشونده در اجرای واگذاری عواید در مقابل صادرکننده و تقدم حق واگذارشونده، در مقابل شخص تعیین شده یا ذی نفع انتقال گیرنده در ماده ۵ مورد رسیدگی قرار گرفته است. حق واگذاری و تقدم نیز در بندهای «ج»، «د» و «ه» بیان شده است. همچنین باید یادآور شد که بخش ۴-۲۱۰ به بانک وصول کننده حق تقدم اولیه در اخذ عواید ورقه اعتبار را می‌دهد.

۷. رضایت صادرکننده یا شخص تعیین شده به واگذاری عواید ورقه اعتبار در بندهای «ج» و «د» در اعتبارات اسنادی داخلی و بین‌المللی اهمیت زیادی دارد. در بسیاری از شرایط همیشه کسب رضایت صادرکننده به منظور تضمین بهتر حقوق عواید به واگذارشونده توصیه می‌شود. «شورای سلطنتی» در پژوهشی در سنگاپور چنین رأی داده است که رضایت بانک «باید رضایتی صریح باشد که پس از درخواست (انتقال) انجام شده باشد و باید هم شامل حدود و هم شامل نحوه انتقال درخواست بوده باشد». ^(۱۱۴) این بدان معناست که نامیدن اعتبار به عنوان اعتباری قابل انتقال به هنگام گشايش اعتبار، رضایتی کافی از سوی بانک نیست.^(۱۱۵) زمانی که اعلان واگذاری دریافت می‌شود، صادرکننده به طور معمول ملزم به امضای فرم رضایت است. این عمل انکاس بازنگری در قانون UCC است که در

111. S. M. Mcjohn (1993). "Assignability of Letter of Credit Proceeds: Adapting the Code to New Commercial Practices", *Uniform Commercial Code Law Journal*, vol. 25:257, p. 264.

112 ۱۱۲. به دلیل ماهیت اسنادی معاملات اعتباری، تنظیم اعتبارنامه به این شکل مستلزم تغییر ساختاری کمتری نسبت به آنچه که برای ممانعت از واگذاری در معاملات لازم است، خواهد بود.

113. Legal Information Institute, Cornel Law School

114. *Bank Negara Indonesia 1946 v.Lariza (Singapore) Pte.ltd.*[1988] a.c.583

115 ۱۱۵. برای مطالعه بیشتر ن.ک:

C. M. Schmitthoff, "The (Transferable Credit" in [1988] A.C.583).

بندهای «ج» و «د» با مقرر کردن لزوم رضایت گشاینده و شخص منتخب به واگذاری عواید اعتبارنامه، در مقایسه با مقررات سابق و رویه‌های ملی و بین‌المللی نوآوری ایجاد کرده است. با رضایت بی‌قید و شرط واگذاری، صادرکننده یا شخص تعیین شده متعهد به رعایت حقوق طرفین می‌باشد.^(۱۶) بند «د» در این زمینه بیان داشته است که در چنین شرایطی گشاینده یا شخص تعیین شده نمی‌تواند بدون دلیل از رضایت نسبت به واگذاری عواید خودداری کند.^(۱۷) گفته شده است چنانچه شخصی که عواید به او واگذار شده است اعتبارنامه را در تصرف خود داشته باشد و آن را تسليم کند، گشاینده برای عدم‌شناسایی این واگذاری ناگزیر از داشتن دلیل است و در غیر این صورت می‌تواند حتی بدون دلیل، از شناسایی واگذاری عواید خودداری کند. علت آن است که از نظر شق «د» بند ۱۱۴^۵، عدم ارائه اعتبارنامه توسط شخصی که منافع به او واگذار شده دلیل کافی برای معتبرنماختن این واگذاری است و در صورت انجام این ارائه، لزوم مستدل کردن استنکاف از پذیرش این واگذاری مطرح می‌گردد.^(۱۸)

۸. در صورتی که گشاینده اعتبار بد رغم اجرای شروط توسط ذی نفع یا منتقل‌الیه از شناسایی انتقال اعتبار خودداری کند یا بدون در نظر گرفتن هرگونه شرط اجرا نشده از سوی ذی نفع یا منتقل‌الیه از پذیرش درخواست انتقال خودداری نماید، مطابق شق «ج» بند ۱۱۱^۵ عمل می‌شود. طبق این قسمت: «اگر گشاینده تعهدی که تحت شمول شقوق «الف» یا «ب» قرار نمی‌گیرد را نقض کند، شخص متعهدله می‌تواند خسارات ناشی از این نقض را دریافت کند که شامل خسارات مستقیم می‌گردد نه تبعی...». چنانکه اشاره شد، شقوق «الف» و «ب» این بند، مربوط به پذیرش و عدم پذیرش پرداخت ناروا توسط گشاینده است، بنابراین کوتاهی در اینکه تعهد انتقال اعتبار، تحت شمول این قسمت قرار می‌گیرد.^(۱۹) ذکر این نکته نیز ضروری است که در صورت واگذاری عواید نیز، چنانچه باک از پذیرش آن خودداری نماید، به نظر می‌رسد مشمول حکم فوق خواهد بود.^(۲۰)

نتیجه

در این نوشتار سعی بر آن شد که با یک طبقه‌بندی منطقی ابتدا مفاهیم پیش‌رو در تحقیق بیان شود تا در خلال خواندن مطالب مشکلی به وجود نیاید. سپس افتراقات واگذاری که در علم حقوق بسیار متداول است بررسی شد چرا که بعضًا حقوق دانان واژه‌ها را به جای یکدیگر به کار می‌برند. سپس دلایل انتخاب این شیوه در امر تجارت، روند واگذاری عواید در مقررات بانکداری و شیوه معمول استفاده از واگذاری، شرایط و الزامات واگذاری، فواید و معایب امر واگذاری بررسی گردید و به برخی سوالات راجح در این زمینه پاسخ داده شد و در آخر با تبیین مقررات بانکی در حوزه واگذاری به مقایسه کارآمدی قوانین پرداخته شد. در نهایت به این نتیجه رسیدیم که در ماده ۳۹ نسخه UCP ۵۰۰،

۱۱۶. <http://www.law.cornell.edu>

۱۱۷. Ibid., p.603, No. 2.

- ۱۱۸. کاشانی‌زاده، پیشین.
- ۱۱۹. همان.
- ۱۲۰. همان.

در رابطه با واگذاری عواید بیان می‌داشت این واقعیت که اعتباری قابل انتقال خوانده نشده است، بر حق ذی نفع در واگذاری هرگونه عوایدی که وی طبق چنین اعتباری ممکن است از آن برخوردار شود، مطابق با مقررات قانون قابل اعمال، اثربنی نمی‌گذارد. یعنی اگر اعتبار، غیرقابل انتقال هم باشد حق واگذاری عواید وجود دارد، برخلاف انتقال اعتبار که باید در اعتبار تصریح شود. واگذاری پرداخت مطالبات مشروط ذی نفع نیز مجاز است، حتی اگر خود اعتبار استادی قابل انتقال نباشد. این ماده فقط به واگذاری عواید اعتبار و نه به واگذاری حق اجرای شرایط آن، مربوط می‌شود و باید مسئله انتقال حق را از انتقال عواید آن جدا دانست.

ماهه ۳۹ نسخه UCP نیز که همان تکرار ماده ۴۹ نسخه قبلی می‌باشد مقرر داشته است که ذی نفع مستحق انتقال ورقه اعتبار است حتی اگر اعتبار قابل انتقال نباشد. لازم به ذکر است نسخه ۶۰۰ در رابطه با فرق واژه transfer (انتقال) و assignment (واگذاری) با این عبارت که: «این ماده فقط ناظر به واگذاری مطالبات (عواید حاصل از اعتبار) بوده و ارتباطی به حقوق مربوط به انجام کار به موجب خود اعتبار ندارد»، برخلاف نسخه ۵۰۰ که صریحاً به این امر اشاره می‌کند، سکوت اختیار کرده است.

بخش «ب» UCC به طور صریح واگذاری عواید موجود ورقه اعتبار را اگر بعد از تشکیل اعتبار ایجاد شود معتبر می‌داند اما قبل از آن عواید باید تحقق یابد. حق واگذارشونده در اجرای واگذاری عواید در مقابل صادرکننده و تقدم حق واگذارشونده در مقابل شخص تعیین شده یا ذی نفع انتقال گیرنده نیز بیان شده است. نکته مهم اینکه از آنجا که صادرکننده نیازی به قبول واگذاری تا زمان رضایت ندارد، این لزوم رضایت صادرکننده یا شخص تعیین شده به واگذاری عواید ورقه اعتبار در بخش فرعی «ج» و «د» و به رسمیت شناختن ورقه اعتبار داخلی و بین‌المللی، نسبت به قوانین گذشته پیش‌تر می‌رود.

در ISP، صادرکننده تا زمان تأیید، ملزم به انتقال و تأیید نیست و این همانند مقررات UCC که در بالا اشاره شده، می‌باشد و در صورت تأیید هم، این مسئله هیچ حقی به واگذارشونده در اعتبار دیداری نمی‌دهد. در این مقرر، تأیید بانک برای واگذاری ضروری است. مقررات ISP مثل UCC و UCP واگذاری عواید را تحت یک امتیاز از خود اعتبار معین کرده است، اما نسبت به UCP مقررات دقیق‌تری دارد. انتقال گیرنده عواید تحت یک اعتبار ISP کشیدن برات به موجب آن را ندارد اما باید منتظر زمانی باشد که ذی نفع رضایتش را بیان کند و طبق واگذاری عواید، صادرکننده یا دیگر بانک‌های کاندید را تا زمانی که آن را تأیید نکند متعهد نمی‌سازد و تعهدی به دادن چنین تأییدی نیست. در مقررات UCC شخص تعیین شده به طور غیرمعقولی نمی‌تواند از رضایتش به واگذاری عواید خودداری کند. اگرچه قبول و رضایت یکی نیستند خودداری شخص تعیین شده از قبول در جایی که رضایت مورد نیاز نیست، بی‌جهت و مشکل است. بدون توجه به چنین تأثیری حقوق واگذارشونده نسبت به عوایدش موضوع تقدیر، رقابت مطالبات شخص تعیین شده، ذی نفع انتقال گیرنده و دیگر واگذارشوندگان قبول کننده و دیگر حقوق و منافعی است که ممکن است تحت قانون قابل اجرا تقدیر داشته باشد.

در کنوانسیون سازمان ملل متحده راجع به ضمانتنامه‌های مستقل و اعتبارات استادی امکان واگذاری عواید صریحاً عنوان شده است و پرداخت به واگذارشونده در صورت عدم توافق خلاف آن یعنی رضایت ضامن به پرداخت، وی را بری می‌سازد ولی امکان متعهدشدن ذی نفع هست.

در URDG نیز ضامن مکلف به پرداخت عواید نیست مگر موافقت کرده باشد و همانند مقررات بالا به نظر می‌رسد در صورت پرداخت به واگذارشونده ضامن نیز بری می‌شود.

النهایه در تمام مقررات مذکور حقوق ذی‌نفع بر واگذارشونده تقدم دارد و اعلان واگذاری به صادرکننده با توجه به فواید و معایب ذکر شده در متن، طبق هر قانونی که باشد مفید به نظر می‌رسد. مقررات UCC و ISP با اختصاص مواد و جزئیات بیشتر به واگذاری عواید، نسبت به مقررات UCP دقیق‌تر تنظیم شده است. کنوانسیون سازمان ملل متحده نیز کامل‌تر از URDG به نظر می‌رسد. بنابراین به دلیل استفاده فراوان قوانین UCP در امر پرداخت پول به شیوه اعتبارات استنادی و تسهیل تجارت بین‌الملل، تجدیدنظر در مقررات UCP با لحاظ جزئیات مقررات UCC و ISP ضروری به نظر می‌رسد.

ایراداتی که بر کتب مرتبط با اعتبار استنادی وجود دارد این است که مسئله واگذاری عواید در اعتبارات استنادی بسیار نادیده انگاشته و غالباً زیر عنوان انتقال مطرح شده است. لذا جایگاه آن به طور ملموس مشخص نشده است و موجبات سردرگمی خوانندگان را پیش می‌آورد. به همین دلیل در نوشتار حاضر تلاش شد این موضوع به خوبی تبیین شود و دیگر جای هیچ‌گونه ابهامی باقی نگذارد. مسئله واگذاری عواید از آنجاکه بحث اعتبار استنادی برگرفته از قوانین کشورهای خارجی است و به دلیل نوبن‌بودن آن در ایران، بسیار مغفول مانده است و لزوم توجه به آن جدی به نظر می‌رسد؛ لذا لازم است کتب تفسیر این قوانین به طور جامع با لحاظ موقعیت و قوانین کشورمان هرچه سریع‌تر تهیه شود چرا که کتابی جامع در رابطه با تفسیر مقررات اعتبارات استنادی وجود ندارد. بدیهی است که آگاهی دقیق از این قوانین می‌تواند موجبات پیشگیری از تقلب در اعتبارات استنادی و توسعه تجارت را به دنبال داشته باشد.

منابع

(۱) فارسی

- اشمي توف، كلايو ام، حقوق تجارت بين الملل، ترجمه بهروز اخلاقى و همكاران، تهران، نشر سمت، چاپ اول، ۱۳۷۸.
- اعتضادى، محمدحسن، اعتبار استنادى در عمليات صادرات و واردات، فصلنامه بانک صادرات ايران، شماره ۲۲، ۱۳۸۲.
- ايمانوئل تى، لاري، ماهيت حقوقى ويژه و منحصر به فرد اعتبارات استنادى: منشاً اعتبارات استنادى و منابع آن، ترجمه ماشاء... بنا نياسرى، مجله حقوقى دفتر خدمات حقوقى بين الملل، شماره ۳۵، پايز و زمستان ۱۳۸۵.
- بختيارى، زاهد و نوربخش، حسين، بانک و اصطلاحات بازرگانی بين الملل، چاپ چهارم، انتشارات آذر، ۱۳۷۷.
- تذهيبى، فريده، مقررات متحددالشكل ضماناتنامه‌های عندالمطالبه، تهران، نشر کميته ايراني اتاق بازرگانی بين الملل، چاپ اول، ۱۳۸۹.
- جعفرى لنگرودى، محمدجعفر، مبسوط در ترمينولوژي حقوق، کتابخانه گنج دانش، جلد اول، چاپ سوم، ۱۳۸۶.
- خردمندی، سعيد، وکالت در حقوق تجارت و تطبيق آن با فقه، مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی، چاپ اول، ۱۳۸۲.
- ربیعى، فرانك، حقوق حمل و نقل زمینى، هوايى و دريائى، چاپ اول، تهران، انتشارات آريان، ۱۳۷۶.
- ریچارد، جي دريس كول، نقش اعتبارنامه‌های تصميمى در تجارت بين الملل، ترجمه محسن محبى، مجله حقوقى دفتر خدمات حقوقى بين الملل، شماره ۱، زمستان، ۱۳۶۳.
- سماواتى، حشمت الله، حقوق معاملات بين الملل، تهران، نشر ققنوس، چاپ چهارم، ۱۳۸۹.
- عليخانى، مظفر، آشنایي با روش‌های پرداخت وجه در معاملات بين الملل، نامه اتاق بازرگانی، شماره ۱۱، ۱۳۷۹.
- عيسايى تفرشى، محمد و شهبازى نيا، مرتضى، استقلال ضماناتنامه بانکى و آثار آن در تجارت بين الملل، نامه مفید، شماره ۳۷، ۱۳۸۲.
- فتحىپور، على، ضمانت در معاملات بين الملل، مجله حقوقى دفتر خدمات حقوقى بين الملل، شماره ۱۳، پايز - زمستان ۱۳۶۹.
- کاتوزيان، ناصر، حقوق مدنی نظریه عمومی تعهدات، نشر ميزان، چاپ سوم، بهار ۱۳۸۵.
- کاشانى زاده، هدى، مطالعه تطبيقی تعهدات ذی نفع و گشاینده اعتبار استنادى در برابر يکديگر در عرف‌ها و رویه‌های متحددالشكل اعتبارات استنادى (UCP600) و ماده ۵ قانون تجارت متحددالشكل ايالات متحده آمريكا (UCC)، مجله حقوقى بين الملل، نشریه مرکز امور حقوقى بين الملل

- معاونت حقوقی و امور مجلس ریاست جمهوری، سال بیست و ششم، شماره ۴۰، ۱۳۸۷.
- کریمی، اسد...، مروی بر اعتبارات اسنادی و آخرين مقررات متعددالشكل اعتبارات اسنادی، مجله حقوقی دفتر خدمات حقوقی بین‌المللی، شماره ۹، پاییز و زمستان ۱۳۶۷.
- لنگریچ، رینهارد، اعتبارات اسنادی در حقوق تجارت بین‌الملل، تهران، ترجمه سعید حسنی، نشر میزان، چاپ دوم، بهار ۱۳۹۰.
- محبی، محسن، تقلب در معاملات موضوع اعتبارات اسنادی ضمانتنامه‌های بین‌المللی، مجله حقوقی دفتر خدمات حقوقی بین‌المللی، شماره ۲، بهار ۱۳۶۴.
- محبی، محسن، مقررات متعددالشكل اعتبارات اسنادی، مجله حقوقی دفتر خدمات حقوقی بین‌المللی، شماره ۹، پاییز و زمستان ۱۳۶۶.
- مسعودی، علیرضا، ضمانتنامه‌های بانکی در حقوق ایران و تجارت بین‌الملل، چاپ دوم، مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های حقوقی شهر دانش، ۱۳۹۱.
- نظافتیان، عبدالعلی، ذی نفع در ضمانتنامه‌های بین‌المللی بانکی، مجله کانون وکلا، شماره ۱۵۲-۱۵۳، پائیز - زمستان ۱۳۶۹.
- نیکخت، حمیدرضا و بنا نیاسری، ماشاءالله، مطالعه‌ای در مفهوم، شرایط، آثار و ماهیت حقوقی «معامله اعتبار»، مجله تحقیقات حقوقی دانشکده حقوق دانشگاه شهید رہشتی، شماره ۵ تابستان ۱۳۹۰.
- هنرور، مهدی، مبانی حقوقی اعتبار اسنادی در معاملات بین‌المللی، ماهنامه اتفاق بازارگانی، شماره ۷۵، سال سیزدهم، مرداد و شهریور ۱۳۸۸.

(۲) لاقین

- Arnsworth, E. allan, Honnold-j., (1975), “*Commercial Law, Cases and Materials*”, University Case Book Series.
- Bertrams, R. I. V. F, “*Bank Guarantees in International Trade*”, 2nd ed., The Netherlands, 1996, Kluwer.
- Explanatory Note by the UNCITRAL Secretariat on the United Nation Convention on Independent Guarantees and Stand-by Letters of Credit.
- Good, R. (1995), “Abstract Payment Undertaking and the Rules of The International Chamber of Commerce”, 39 *Saint Louis University Law Journal* 725.
- Good, R. (1996), “Abstract Payment Undertaking in International Transaction”, 22 *Brooklyn Journal of International Law* 1.
- International Standby Practice (ISP98) Report of The Secretary-General, (A/CN.9/477).
- McGuiness, K. P., “*The Law of Guarantee: A Treatise on Guarantee, Indemnity and the*

Standby Letter of Credit", 1998.

- McJohn S. M. (1993), "Assignability of Letter of Credit Proceeds: Adapting the Code to New Commercial Practices", *Uniform Commercial Code Law Journal*, vol. 25:257.
- Nielsen, J. & Nielsen, N. (2008), "*Standby Letters of Credit and the ISP 98: A European Perspective*", Published in Similar Form Last Fall in the German Legal Magazine Wertpapiermitteilungen.
- Sarna-L., "Letter of Credit The Law and Current Practice", 1989, Carswall.
- Schmitthoff, C. M., "The Transferable Credit" in A.C.583, 1988.
- Turner, P. S., "New Rules for Standby Letters of Credit: The International Standby Practices", 1999, 14 *Banking & Fin. L. Rev.*
- Ward, A. and McCormack, G., "Assignment and Documentary Credits (May 19, 2001). Available at SSRN. <http://ssrn.com/abstract=270594>
- Wood, J. S. (2007), "Drafting Letters of Credit Basic Issues", *Banking Law Journal*.
- <http://www.assignments.Uslegal.Com/distinction-between-assignment-and-other-transfers>, Distinction between Assignment and Other Transfers, 29 December 2012.
- <http://www.buray.net/2012/08/difference.between.transfer.and.Assignment.Html>, difference between transfer & assignment, 29 December 2012.
- <http://www.businessdictionary.com>, 30 December 2012.
- <http://www.eagletraders.com/advice/doc-standby-letters-credit.html>, Spjut Robert-J, Documentary and Standby Letters of Credit, 23 December 2012.
- <http://wwwCodes.ohio.gov/orc/1305.13>, assignment of proceeds - UCC 5-114, 23 December 2012.
- <http://www.internationallawoffice.com/newsletters/Detail.aspx?g=c5aa4918-15f2-4890-ba28-ff973fd570f4>, June 2008, Banking- Hong Kong, Letter of Credit Transfer and Assignment of Letter of Credit Proceeds, 23 December 2012.
- <http://www.law.cornell.edu/uniform/ucc.Html>, U.C.C.- article 5- letter of credit (Revised 1995), Legal Information Institute, Cornell Law School (Mar. 2004 ed.), 31 December 2012.
- <http://www.letterofcreditforum.com>, Assignment of Proceeds (Article 49 UCP 500), 23 December 2012.
- http://www.tradegoods.com/helper/04claim/claim_49.html, Assignment of proceeds, 30

December 2012.

- <http://www.Legal-Dictionary.com>
- <http://www.alway-associates.co.uk/legal-update/article.asp?id=8>, 1 Rawlinson Michael, Novation and Assignment – What's the Difference? , 29 December 2012.
- <http://www.standardbank.co.za>, documentar credit
- http://www.ubs.com/ch/en/swissbank/business_banking/kmu/finance/trade_exportfinan ce/akkreditiv/arten/internationaler_handel/die_zession.html, assignment of proceeds under a documentary credit, 31 December 2012.
- http://www.ubs.com/ch/en/swissbank/business_banking/kmu/finance/trade_exportfinan ce/akkreditiv/arten/internationaler_handel/die_zession.html, 31 December 2012.